

ประมวงพื้นบ้าน

โดย

นายจิรวัดน์ จันทรสว่าง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

ภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประมวงพื้นบ้าน

โดย

นายจิรวัดน์ จันทร์สว่าง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

ภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

FISHERMAN

By

Jerawat Jansawang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF FINE ARTS

Department of Ceramics

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2010

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ประมงพื้นบ้าน”
เสนอโดย นายจิรวัดณ์ จันทรสว่าง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลป
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขุมพร กาษรสุวรรณ
2. ศาสตราจารย์ เกียรติคุณเสริมศักดิ์ นาคบัว

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภกา ปาลเปรม)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์วสินบุรี สุพานิชวรภาชน์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขุมพร กาษรสุวรรณ)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณเสริมศักดิ์ นาคบัว)

...../...../.....

51153305 : สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

คำสำคัญ : ประมงพื้นบ้าน\วิถีชีวิตที่เรียบง่าย

จิรวัดน์ จันทรสว่าง : ประมงพื้นบ้าน. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ. สยามพร
กษรสุวรรณ และ ศ. เกียรติคุณเสริมศักดิ์ นาคบัว. 59 หน้า.

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่มากทั้งทางน้ำและทางบก เนื่องจาก
ทะเลอ่าวไทยและทะเลอันดามันที่ติดชายฝั่งของไทย อาชีพประมงจึงเป็นอาชีพที่มีบทบาทและ
สำคัญ วิถีชีวิตที่เรียบง่าย พอเพียง สงบ ประกอบภูมิปัญญาของชาวเล เป็นบ่อเกิดของเอกลักษณ์
เฉพาะตัวที่น่าสนใจ

เนื่องด้วยข้าพเจ้าเป็นชาวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่ติดชายฝั่งทะเลเป็น
แนวยาว มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากร โดยเฉพาะปลา อาชีพชาวประมง จึงเป็นอาชีพ
หนึ่งที่มีบทบาท โดยเฉพาะชาวประมงพื้นบ้าน เพราะใช้เรือเล็ก ใช้ คน 2-3 คน ก็ออกได้และไม่
ไกลจากชายฝั่ง โดยหาสัตว์น้ำจำพวกกุ้ง หอย ปู ปลา ในทะเล รายได้ที่ไม่แน่นอน พอกินพอใช้
ความเหน็ดเหนื่อยและอดทนที่ต้องต่อสู้กับคลื่นทะเล และสภาพภูมิอากาศ ทุกวัน ความขยันจึงเป็น
หัวใจหลัก เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ที่สร้างและคิดขึ้นเองและยังคง
ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ข้าพเจ้ามีความคุ้นเคยและประทับใจในภาพมุมมองต่างๆ วิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน
ซึ่งได้สะท้อนถึงภูมิปัญญาของวิถีชีวิตที่เรียบง่าย พอเพียง สงบสุข เป็นวิถีชีวิตที่ยังคงดำเนินมา
จนถึงปัจจุบัน มุมมองต่าง ๆ ที่ได้แสดงเอกลักษณ์เฉพาะ ทางด้านความงามผ่านเครื่องปั้นดินเผา ที่
ใช้เทคนิคการเขียนสี Stain เเผาที่อุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส แสดงร่องรอยของการดำเนินชีวิต
ศิลปะและวัฒนธรรม จึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวประมงพื้นบ้าน เป็นลักษณะวิถีชีวิตของคน
ไทยสมัยก่อน ที่เป็นอยู่อย่างเรียบง่ายและมีความสุข ซึ่งต่างจากสังคมเมืองที่วุ่นวายในปัจจุบันนี้

ภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1.2.

51153305 : MAJOR : CERAMICS
KEY WORD : FISHERMANEAFY LIFE

JERAWAT JANSAWANG : FISHERMAN. THESIS ADVISOR : PROF.
EMERITUS SERMSAK NARKBUA AND ASST.PROF.SAYUMPORN KASORNSUWAN.
59 pp.

The result of research

There are many natural resources in Thailand. The sea is one of our abundant natural resources which the southern people along Thai bay and Andaman of Thailand earn for their living. As we know that the fishermen's living are easy, sufficiency, peacefulness and their intelligence is also dominant.

I live in Prachuabkhirikhan, the province of the sea and long beautiful beach which has plenty of natural resources; especially fish, so there are a lot of fishermen here. The local people are fishermen because they can only use a small boat to sail around the coast. Although they can earn their money every time they are sailing in the sea, they have to fight with poverty, tiredness and unpredictable weather all the time. They have to adapt their background knowledge to invent the useful instrument to survive and use it in their career.

I am impressed with this career very much because of the easy, sufficiency, peacefulness life and knowledge to survive in every situation of these people. When I go to my hometown, I need to stay there for a long time. They are totally different. The fishermen Lifestyle is still go on. They manifested the unique beauty lifestyle and art of living. Thus, I would like reflect my inspiration through bas-relief ceramic sculpture and paint it to narrate the graceful story of the fishermen lifestyle.

Department of Ceramics Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2010
Student's signature
Thesis Advisor's signature 1.....2.

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ประสบความสำเร็จล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ และสนับสนุนจากบุคคลหลายท่านตลอดระยะเวลาของการดำเนินงาน

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ วิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศุภกา ปาลเปรม ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ เสริมศักดิ์ นาคบัว อาจารย์ยศวินบุรี สุพานิชวรภาชน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมพร กายรสวรรณ ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ และผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ยศวินบุรี สุพานิชวรภาชน์ ที่กรุณาใช้เวลาอันมีค่าเพื่อเป็น คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาเครื่องดินเผา เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการใช้สถานที่และเครื่องมือ อุปกรณ์ตลอดการสร้างผลงาน

การดำเนินงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จะประสบความสำเร็จลงไม่ได้ หากขาดความกรุณาของบุคคลทุกท่านที่ได้กล่าวมา สุดท้ายนี้ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมติฐานของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
ขั้นตอนของการวิจัย	2
วิธีการวิจัย	3
แหล่งข้อมูล	3
อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า	3
ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย	3
การนำเสนอผลงาน.....	4
2 ข้อมูลและที่มาของการสร้างสรรค์	5
ข้อมูลด้านศิลปะ	5
ที่มาของแนวความคิด.....	5
ที่มาขอรูปทรง	7
ผลงานศิลปะที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์	13
ข้อมูลด้านเทคนิคในการสร้างสรรค์.....	16
เนื้อดินปั้น	16
การเคลือบและการตกแต่ง	17
เทคนิคการขึ้นรูป.....	18
การเผา.....	18

บทที่	หน้า
3 ขั้นตอนและการสร้างสรรค์ผลงาน.....	20
การรวบรวมข้อมูล.....	20
ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลแนวความคิดและรูปแบบ.....	20
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางจากผลงานที่ผ่านมา.....	21
ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการออกแบบร่าง 2 มิติ.....	22
ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาวัตถุดิบเทคนิคและรูปทรง.....	34
ขั้นตอนที่ 5 การขึ้นรูปและการเผา.....	39
4 การวิเคราะห์ผลงาน.....	48
การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 1	49
การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 2	50
การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 3	51
การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 4	52
การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 5	53
ทฤษฎีศิลปะในการสร้างสรรค์ผลงาน.....	54
5 บทสรุป	56
บรรณานุกรม	58
ประวัติผู้วิจัย	59

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	อวนปลา.....	7
2	หอยสังข์ที่ดักจับปลาหมึก	8
3	ท่อนที่ผูกติดกับอวน	8
4	ธง.....	8
5	อุปกรณ์บนเรือ	9
6	เชือกบนเรือ.....	9
7	ปลาที่เพิ่งขึ้นจากทะเล	9
8	ปูม้า.....	10
9	ปลากระเบน	10
10	บ้านที่พักของชาวประมง	10
11	ที่พักเก็บอุปกรณ์หาปลา	11
12	สามแยก น้ำเงิน เหลือง แดง ปี 2547	14
13	The Starry Night.....	15
14	Women with Parasol	16
15	ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ เรื่องวิถีชีวิตไทย 1	21
16	ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ เรื่องวิถีชีวิตไทย2	21
17	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 1	22
18	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 2	22
19	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 3	23
20	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 4	23
21	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 5	24
22	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 6	24
23	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 7	25
24	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 8	25
25	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 9	26
26	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 10	26
27	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 11	27

ภาพที่		หน้า
28	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 1.....	27
29	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 2.....	28
30	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 3.....	28
31	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 4.....	29
32	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 5.....	29
33	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 6.....	30
34	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 7.....	30
35	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 8.....	31
36	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 9.....	31
37	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 10.....	32
38	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 11.....	32
39	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 12.....	33
40	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 13.....	33
41	แบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 14.....	34
42	ทดลองเนื้อดินปั้น	38
43	แผ่นสีของบริษัทยัมรินทร์	40
44	การขึ้นรูปชิ้นงาน ประติมากรรมนูนสูง ด้วยวิธีการขึ้นรูปแบบแผ่น.....	41
45	การตกแต่งชิ้นงาน ในขณะที่ดินเริ่มเซตตัว ด้วยเทคนิควิธีการชุบสี.....	41
46	ในขณะที่ดินเริ่มเซตตัว ทำการเพิ่มและบีบดินในส่วนที่เป็นนูนสูง.....	42
47	การขึ้นรูปชิ้นงานประติมากรรมลอยตัว ด้วยวิธีการขึ้นรูปแบบขด.....	42
48	การตกแต่งชิ้นงานด้วยเทคนิควิธีการชุบสี และแกะลาย	43
49	ชิ้นงานที่ขึ้นรูปเสร็จแล้วจะปล่อยชิ้นงานให้แห้งสนิท	43
50	การ Painting ด้วยสีได้เคลือบสีstain และสีoxide ในระยะที่ 1	44
51	การPainting ด้วยสีได้เคลือบสีstain และสีoxide ในระยะที่ 2	44
52	การPainting ด้วยสีได้เคลือบสีstain และสีoxide ใช้สีเลื่อมพราาย.....	45
53	เคลือบใส	45
54	การ Painting ประติมากรรมลอยตัว	46
55	เตรียมเผาเคลือบ.....	46

ภาพที่		หน้า
56	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	48
57	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2	49
58	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3	50
59	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4	51
60	ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5	53

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่มากทั้งทางน้ำและทางบก เนื่องจากทะเลอ่าวไทยและทะเลอันดามันที่ติดชายฝั่งของไทย อาชีพประมงจึงเป็นอาชีพที่มีบทบาทและสำคัญ วิถีชีวิตที่เรียบง่าย พอเพียง สงบ ประกอบภูมิปัญญาของชาวเล เป็นบ่อเกิดของเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่น่าสนใจ

เนื่องด้วยข้าพเจ้าเป็นชาวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่ติดชายฝั่งทะเลเป็นแนวยาว มีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านทรัพยากร โดยเฉพาะปลา อาชีพชาวประมง จึงเป็นอาชีพหนึ่งที่มีบทบาท โดยเฉพาะชาวประมงพื้นบ้าน เพราะใช้เรือเล็ก ใช้ คน 2-3 คน ก็ออกได้และไม่ไกลจากชายฝั่ง โดยหาสัตว์น้ำจำพวกกุ้ง หอย ปู ปลา ในทะเล รายได้ที่ไม่แน่นอน พอกินพอใช้ ความเหน็ดเหนื่อยและอดทนที่ต้องต่อสู้กับคลื่นทะเล และสภาพภูมิอากาศทุกวัน ความขยันจึงเป็นหัวใจหลัก เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ที่สร้างและคิดขึ้นเองและยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน

ข้าพเจ้ามีความคุ้นเคยและประทับใจในภาพมุมมองต่างๆ วิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน ซึ่งได้สะท้อนถึงภูมิปัญญาของวิถีชีวิตที่เรียบง่าย พอเพียง สงบสุข เป็นวิถีชีวิตที่ยังคงดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน มุมมองต่าง ๆ ที่ได้แสดงเอกลักษณ์เฉพาะทางด้านความงามที่แฝงไปด้วยร่องรอยของการดำเนินชีวิต ศิลปะและวัฒนธรรมจึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวประมงพื้นบ้าน เป็นลักษณะวิถีชีวิตของคนไทยสมัยก่อน ที่เป็นอยู่อย่างเรียบง่ายและมีความสุข ซึ่งต่างจากสังคมเมืองที่วุ่นวายในปัจจุบันนี้

ข้าพเจ้าจึงนำมาถ่ายทอดผ่านศิลปะเครื่องปั้นดินเผา ในมุมมองของข้าพเจ้าที่ต้องการสะท้อนภาพความงามที่แฝงไปด้วยแง่คิดในวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านในรูปแบบความงามที่ออกมาจากจิตใต้สำนึกของข้าพเจ้า วิถีชีวิตที่เรียบง่ายที่สืบทอดจากอดีตถึงปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องปั้นดินเผา เทคนิคประติมากรรมนูนสูง
2. เพื่อแสดงให้เห็นโครงสร้างรูปทรงและเส้นที่ให้อารมณ์ความรู้สึก ความเรียบง่าย ความสงบในวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน

3. สมมุติฐานของการวิจัย

ได้ผลงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาที่มีคุณค่าและสื่อแนวความคิดหลักได้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในเรื่องประมงพื้นบ้านที่ผู้ศึกษาได้นำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา โดยสื่อความรู้สึกสะท้อนแนวความคิด เรื่องวิถีชีวิตที่ยังคงดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน มุมมองต่าง ๆ ที่ได้แสดงเอกลักษณ์เฉพาะทาง ด้านความงาม ที่แฝงไปด้วยร่องรอยของการดำเนินชีวิต ศิลปะ และวัฒนธรรมจึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวประมงพื้นบ้าน โดยนำเสนอแนวความคิดผ่านรูปทรงผลงานประติมากรรมด้วยการสร้างสรรค์ทางเครื่องเคลือบดินเผา เพื่อนำเสนอแนวความคิดเรื่องประมงพื้นบ้านในทัศนของผู้ศึกษา

4. ขอบเขตของการวิจัย

ผลงานศิลปะเครื่องปั้นดินเผาเทคนิคประติมากรรมนูนสูงและประติมากรรมลอยตัว ที่สะท้อนถึงภาพวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน รูปแบบชิ้นงานเป็นรูปทรงอิสระผสมกับรูปทรงเรขาคณิต วิธีการขึ้นรูป ขึ้นรูปด้วยเนื้อปั้น สโตนแวร์ และเอิทเทนแวร์ สร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิคการระบายสีสีสแตน สีออกไซด์ เคลือบไฟดำ และมีการตกแต่งด้วยวัสดุสำเร็จรูป ผลงานที่สร้างสรรค์จำนวน 5 ชุด ขนาดประมาณ 50 x 100 cm.

5. ขั้นตอนของการวิจัย

1. ตั้งสมมุติฐานและหัวข้อในการศึกษาวิจัย
2. ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล ข่าวสาร รูปภาพ ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดไม้ทำลายป่า และการเกิดผลกระทบต่อมนุษย์
3. ศึกษาการดำเนินชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งแนวความคิด เพื่อสร้างสรรค์ผลงาน และพัฒนารูปทรงตามแนวความคิด เป็นแบบร่าง 2 มิติ และสร้างแบบจำลอง 3 มิติ

5. ศึกษาทดลองเทคนิคการ Painting และสี Stain เฟอร์นิเจอร์ไม้ 1,100 องศาเซลเซียส
บรรยากาศออกซิเดชัน

6. ศึกษาทดลองเนื้อดินเผาที่อุณหภูมิ 900 และ 1,100 องศาเซลเซียส บรรยากาศ
ออกซิเดชัน และรีดักชัน

7. ปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานจริง โดยขยายจากแบบจำลอง 3 มิติ จำนวน 5 ชุด

8. สรุปผลงานการสร้างสรรค์ผลงานตามโครงการที่นำเสนอ ประมวลข้อมูลที่ศึกษาตาม
ขั้นตอนเพื่อรวบรวมข้อมูลเป็นเอกสารสำหรับนำเสนอและเผยแพร่

6. วิธีการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูล ข่าวสาร รูปภาพ สารคดี ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องวิถีชีวิต
ชาวประมงพื้นบ้าน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. การออกแบบภาพร่างลายเส้น 2 มิติ และแบบจำลอง 3 มิติ

3. การทดลองเนื้อดิน และเคลือบ

7. แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลจากสถานที่จริง ทะเลในแถบชายฝั่งจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

3. ข้อมูลจากแหล่งหนังสือต่าง ๆ

8. อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า

1. กล้องถ่ายภาพเพื่อบันทึกภาพเก็บข้อมูล

2. คอมพิวเตอร์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำเอกสารประกอบโครงการ

3. หนังสือ ตำรา และเอกสารอ้างอิง

4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ และผลิตผลงานเครื่องปั้นดินเผา

9. ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย

ประมาณ 70,000 บาท

1. วัสดุ 40,000 บาท

2. อุปกรณ์ 10,000 บาท

3. การจัดการแสดงผลงาน 15,000 บาท

4. การจัดทำเอกสาร 5,000 บาท

10. การนำเสนอผลงาน

1. จัดงานแสดงเผยแพร่ผลงาน
2. จัดเอกสารประกอบการสร้างสรรค์
3. จัดแสดงภาพร่าง 2 มิติ และแบบจำลอง 3 มิติ
4. จัดแสดงผลการทดลองเนื้อดินและเคลือบ

บทที่ 2

ข้อมูลและที่มาของการสร้างสรรค์

การศึกษาสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาห้วข้อ ประมวงพื้นบ้าน โดยนำเสนอเรื่องความประทับใจในภาพมูมมอต่าง ๆ วิถีชีวิตของชาวประมวงพื้นบ้าน ซึ่งได้สะท้อนถึงภูมิปัญญาของวิถีชีวิตที่เรียบง่าย พอเพียง สงบสุข เป็นวิถีชีวิตที่ยังคงดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน

ที่มาของการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดจากสองส่วนมาเชื่อมโยงกัน คือ ประทับใจในภาพมูมมอต่าง ๆ วิถีชีวิตของชาวประมวงพื้นบ้าน ซึ่งได้สะท้อนถึงภูมิปัญญาของวิถีชีวิตที่เรียบง่าย พอเพียง สงบสุข โดยสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบประติมากรรมนูนสูง และประติมากรรมลอยตัว การดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ตามแนวความคิดจนจบสิ้นกระบวนการ จะต้องนำข้อมูลหลาย ๆ ด้านมาประกอบเพื่อสนับสนุนการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงาน โดยแบ่งตามประเภทของข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลด้านศิลปะ
 - 1.1 ที่มาของแนวความคิด
 - 1.2 ที่มาของรูปทรง
 - 1.3 ผลงานศิลปะที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์
2. ข้อมูลด้านเทคนิคในการสร้างสรรค์
 - 2.1 เนื้อดิน
 - 2.2 เคลือบและการตกแต่ง
 - 2.3 เทคนิคการขึ้นรูป
 - 2.4 การเผา

ซึ่งจะแจกแจงรายละเอียดของข้อมูลข้างต้นดังนี้

1. ข้อมูลด้านศิลปะ

1.1 ที่มาของแนวความคิด

ข้าพเจ้าสนใจเรื่อง วิถีชีวิตของชาวประมวงพื้นบ้าน ซึ่งได้สะท้อนถึงภูมิปัญญาของวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ใช้เรือเล็ก ใช้ คน 2-3 คน ก็ออกเรือได้และไม่ไกลจากชายฝั่ง โดยหาสัตว์น้ำ

จำพวกกุ้ง หอย ปู ปลา ในทะเล รายได้ที่ไม่แน่นอน พอกินพอใช้ ความเหน็ดเหนื่อยและอดทนที่ต้องต่อสู้กับคลื่นทะเล และสภาพภูมิอากาศทุกวัน ความขยันจึงเป็นหัวใจหลัก เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ที่สร้างและคิดขึ้นเองและยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน มาเป็นแรงบันดาลใจ และกลั่นกรองเป็นแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ซึ่งจะมีเนื้อหา ดังต่อไปนี้

จากการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสออกพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์หัวข้อเรื่อง “ประมงพื้นบ้าน” จึงได้เก็บข้อมูลจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านชาวประมง ที่อาศัยอยู่บริเวณ ปากน้ำปราณ อำเภอบ้านนาสาร เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2553 ข้อมูลที่นำมารวบรวมนี้เกิดจากการบอกเล่าของชาวบ้านโดยตรง

อาชีพการประมงพื้นบ้านแถบอำเภอบ้านนาสาร สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่ใช้เรือประมงขนาดเล็กทำด้วยไม้แต่เดิมทำด้วยไม้ตะเคียน ปัจจุบันจำนวนไม้มีน้อยลงชาวประมงจึงใช้ไม้ประเภทต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่นมาต่อเรือ

การต่อเรือ ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่จะต่อเรือใช้เอง ปัจจุบันเรือประมงในท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กมีมูลค่าประมาณ 100,000 - 150,000 บาท ไม่รวมอุปกรณ์และเครื่องมือจับสัตว์น้ำซึ่งมีราคาค่อนข้างสูง

การออกเรือเพื่อจับสัตว์น้ำ ชาวประมงจะสังเกตน้ำขึ้น-น้ำลง โดยการดูปฏิทินข้างขึ้น-ข้างแรม แต่ถ้ามีคลื่นลมแรงซึ่งสังเกตสภาพอากาศจริงและการฟังการพยากรณ์อากาศจากสื่อต่าง ๆ ชาวประมงจะไม่ออกเรือ ถ้าช่วงเวลาที่ทะเลสงบ คลื่นลมไม่แรงชาวประมงจะออกเรือวันละ 2 ครั้งคือ ตอนเช้ามีเวลา 05.00 น. และตอนบ่ายเวลา 14.00 น. การออกเรือของชาวประมงพื้นบ้านแถบนี้ชาวประมงจะฟังพายุกัน ออกเรือไปพร้อมกัน เดินทางกลับในเวลาใกล้เคียงกันและในเรือแต่ละลำจะมีวิทยุติดต่อกันตลอดเวลา

เมื่อน้ำขึ้นมาถึงบริเวณที่จอดเรือพักไว้ ชาวประมงจะออกเรือโดยจะช่วยกันขึ้นเรือออกสู่ทะเล ติดเครื่องยนต์ (โดยมากใช้เครื่องยนต์มาร์, เครื่องคูโบตา) มุ่งหน้าออกทะเลห่างจากชายฝั่งประมาณ 3-4 กิโลเมตร บริเวณตามแนวปะการังธรรมชาติ หรือตามแนวปะการังเทียมที่ทำโดยหล่อคอนกรีตโครงสร้างสี่เหลี่ยมขนาด 1.5 X 1.5 X 1.5 เมตร เป็นที่อาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิดและ เป็นสิ่งที่มีส่วนทำให้สัตว์น้ำมีจำนวนเพิ่มขึ้น

การออกเรือของชาวประมงพื้นบ้านต้องมีจุดประสงค์ว่าจะออกจับสัตว์น้ำชนิดใด ถ้าออกจับหมึกก็จะใช้แหทอด โดยใช้หลอดไฟเลเซอร์และหลอดฟลูออเรสเซนต์สีเขียว เพื่อทำการล่อหมึกให้มาเล่นไฟ วิธีการจับหมึกชาวประมงจะทิ้งแหไว้และจอดเรือทอดสมอตลอดทั้งคืน เมื่อ

ฟ้าสว่างก็เก็บแหและกลับเข้าฝั่ง สำหรับการจับสัตว์น้ำอื่น ๆ จะใช้เครื่องมือจับแตกต่างกันไปตามชนิด เช่น อวนปลาทุ อวนกุ้ง อวนปลาจะระเม็ด อวนปลาทุเล เป็นต้น

การออกจับปลา กุ้ง เมื่อออกจากชายฝั่งจนถึงที่หมาย ชาวประมงจะเบากุ้งยนต์ วิ่งวนหาทำเลดี ๆ เพื่อลงอวน โดยนำอวนที่ติดทุและด้ามธงปล่อยลงไปในน้ำโดยให้แรงเรือวิ่งดึงอวนให้ค่อย ๆ ไหลลงน้ำจนหมดปากและที่ปลายอวนมีทุและธงเป็นสัญลักษณ์อีก อวนแต่ละปากยาวประมาณ 500 เมตร การลงอวนจะลงประมาณ 4-5 ปาก เมื่อลงอวนเสร็จ ชาวประมงจะรอสักกระยะหนึ่งเพื่อรอให้ปลาหรือกุ้งติดอวนก็จะวนเรือไปที่อวนปากแรก จอดเรือทอดสมอ สาวอวนขึ้นด้วยแรงคนจนครบทุกปาก จึงแล่นเรือกลับสู่ชายฝั่งเพื่อนำปลาหรือกุ้งมาปลดที่ชายฝั่ง จะมีพ่อค้าคนกลางหรือร้านอาหารแถบชายทะเลมารับซื้อ ราคาของสัตว์น้ำที่หามาจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับจำนวนสัตว์น้ำที่ได้และเทศกาลวันหยุดที่มีนักท่องเที่ยวมาพักผ่อน ถ้านักท่องเที่ยวมีมากจำนวนปลาหรือกุ้งมีจำนวนน้อย ราคาจะสูงเป็นเท่าตัว แต่ก็ทำให้ชาวประมงพื้นบ้านแถบอำเภอปราณบุรี มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

ผู้ให้ข้อมูล นายปิยะ ไทรน้อย

ชาวประมงหมู่บ้านเขาทะโล

อำเภอปราณบุรี

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.2 ที่มาของรูปทรง

การศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในวิทยานิพนธ์ในหัวข้อประมงพื้นบ้าน ซึ่งนำเสนอแนวความคิด ที่แสดงถึงภาพวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน ภูมิปัญญาของวิถีชีวิตที่เรียบง่าย พอเพียง สงบสุข เป็นวิถีชีวิตที่ยังคงดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน มาจัดวางองค์ประกอบเป็นรูปทรงจินตนาการกับแนวความคิด และสร้างผลงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

รูปทรงของอวนเครื่องมือหาปลาที่เรียบง่ายของชาวประมงพื้นบ้าน

ภาพที่ 1 อวนปลา

รูปทรงของหอยสังข์เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ดัดแปลงมาเป็นอุปกรณ์ที่ดักจับปลาหมึก

ภาพที่ 2 หอยสังข์ที่ดักจับปลาหมึก

ทุ่นที่ผูกติดกับอวนเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้านที่ดัดแปลงมาสร้างเป็นอุปกรณ์

ภาพที่ 3 ทุ่นที่ผูกติดกับอวน

เรือแต่ละลำจะมีธงเป็นสัญลักษณ์ เพื่อบอกตำแหน่งของอวนที่ลงไว้

ภาพที่ 4 ธง

ภาพอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่อยู่บนเรือ เช่น ตะกร้าใส่ปลา ถังน้ำ เชือก เชือกเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญในการออกเรือเช่นการวางสมอเรือ การผูกติดกับอวนเวลาดึงอวนขึ้นจากน้ำ และผูกมัดกับสิ่งต่าง ๆ บนเรือ

ภาพที่ 5 อุปกรณ์บนเรือ

ภาพที่ 6 เชือกบนเรือ

ภาพปลาที่ชาวประมงพื้นบ้านหาได้ง่ายตามแถบทะเลน้ำตื้นห่างจากชายฝั่งประมาณ 3-4 กิโลเมตร

ภาพที่ 7 ปลาที่ฟุ้งขึ้นจากทะเล

ภาพปูม้าและปลากระเบนที่ฟุ้งขึ้นจากทะเลและกำลังจะทำการปลดออกจากอวน

ภาพที่ 8 ปูม้า

ภาพที่ 9 ปลากระเบน

ภาพที่ปักเก็บอุปกรณ์หาปลา และบ้านที่ปักของชาวประมง สร้างด้วยไม้เป็นส่วนใหญ่ อยู่ติดกับน้ำกร่อยแถบป่าชายเล มีการแขวนวางเครื่องใช้ตามเสาไม้ มีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย

ภาพที่ 10 บ้านที่ปักของชาวประมง

ภาพที่ 11 ที่พักเก็บอุปกรณ์หาปลา

จากภาพที่แสดงให้เห็นทั้งหมด เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างรูปทรง แต่การที่จะสร้างรูปทรงที่ดี มีความน่าสนใจสร้างความมีชีวิตให้กับรูปทรงของผลงาน และบรรลุเป้าหมายในการสร้างสรรค์จะต้องอาศัยหลักการ วิธีการตามหลักวิชานั้นคือ หลักแห่งองค์ประกอบศิลป์

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างผลงานศิลปะไม่ว่าเป็นสาขาใดก็ตาม จะต้องยึดหลักการในการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรง เพื่อให้ได้ผลงานที่สมบูรณ์มีความงามตามแบบฉบับของศิลปะสาขานั้น ๆ จะต้องศึกษาเรื่ององค์ประกอบศิลป์ให้เข้าใจถ่องแท้เสียก่อน และเมื่อจะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะก็สามารถเลือกเอาทฤษฎีหรือหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่เหมาะสมกับผลงานนั้น การสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัยในโครงการนี้ เลือกใช้หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่เหมาะสมกับผลงานดังนี้

1. ดุลยภาพ (Balance) คือ สภาพแห่งความเสมอกันหรือเท่ากัน หรือความพอดีของการจัดองค์ประกอบของรูปทรงซึ่งมีอยู่ 3 แบบคือ

1.1 ดุลยภาพแบบสมมาตร (Symmetrical Balance หรือ Formal Balance) เป็นดุลยภาพที่เท่ากันในการจัดวางรูปทรงที่มีสองด้านเท่ากันหรือเป็นการจัดวางรูปทรงที่เท่ากัน ห่างจากจุดศูนย์กลางอย่างเท่า ๆ กัน แสดงถึงความนิ่ง มั่นคง

1.2 ดุลยภาพแบบอสมมาตร (Asymmetrical Balance หรือ Informal Balance) เป็นดุลยภาพที่ไม่เท่ากันด้วยรูปทรงแต่ให้ความพอดีกันในความรู้สึก ภาพของรูปทรงห่างจากจุดศูนย์กลางไม่เท่ากัน ขนาดของรูปทรงไม่เท่ากันแต่จัดวางให้เกิดดุลยภาพที่มีลักษณะเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง ดูมีชีวิต

1.3 ดุลยภาพจากรัศมีวงกลม (Radial Balance) เป็นการสร้างดุลยภาพที่เกิดจากจุดศูนย์กลางของวงกลมที่มีรัศมีแผ่กระจายไปรอบทิศทาง

การเลือกดุลยภาพแบบใดมาใช้นั้นก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของผลงาน นอกจากนี้ดุลยภาพ (Balance) ในความหมายของข้าพเจ้ายังมีความหมายครอบคลุมถึงความพอเหมาะพอดีกันของแนวคิด รูปทรง และเทคนิคที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานอย่างลงตัว

2. ความเคลื่อนไหว (Movement) เป็นการสร้างรูปทรงให้แสดงถึงการเคลื่อนที่ ขยับไม่อยู่นิ่ง แสดงความรู้สึกว่ามีชีวิต แสดงให้เห็นจุดเริ่ม จุดจบ หรือการเคลื่อนไปอย่างไม่มีจุดจบ สิ่งที่เป็นสื่อถึงความเคลื่อนไหวได้แก่ จุด เส้น ขนาด น้ำหนัก ทิศทางของรูปทรง

3. ความขัดแย้ง (Contrast) เป็นการแสดงความแตกต่างกันของส่วนต่าง ๆ ของรูปทรง ความเป็นปฏิปักษ์กันในการรู้สึกที่ถ่ายทอดผ่านรูปทรงสู่สายตาผู้ชม สิ่งที่เราจะนำมาสร้างหรือกำหนดให้เกิดความขัดแย้งได้แก่ ทิศทางของเส้นหรือรูปทรงที่แตกต่างกัน สีตรงข้ามหรือสีต่างวรรณะ พื้นผิวที่หยาบกับพื้นผิวที่ละเอียด พื้นผิวที่ด้านหรือพื้นผิวที่มันวาว น้ำหนักอ่อนกับน้ำหนักเข้ม ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ วัสดุธรรมชาติกับวัสดุสังเคราะห์ การจัดองค์ประกอบทางศิลปะที่ใช้หลักการของความขัดแย้งในสัดส่วนที่เหมาะสมก็ทำให้เกิดจุดเด่นแก่ชิ้นงานด้วย

4. สัดส่วน (Proportion) การสร้างสัดส่วนเป็นการเปรียบเทียบหรือสร้างความสัมพันธ์กันของขนาดแต่ละส่วนของรูปทรง ความสัมพันธ์กันของขนาดของรูปทรงกับพื้นที่ว่าง (Space) หรือแม้แต่สัดส่วนของขนาดของผลงานกับขนาดพื้นที่ฐานหรือพื้นที่ติดตั้งผลงานสัดส่วนที่พอเหมาะพอดีทำให้เกิดความงามในองค์ประกอบโดยรวมของผลงานศิลปะในสมัยอารยธรรมกรีกช่วงหรือสถาปนิกได้คิดค้นสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีสัดส่วนสวยงามสมบูรณ์ มีความกว้าง : ความยาว เท่ากับ 1 : 1.618 เรียกว่าสัดส่วนทอง หรือ Golden Section หากจะสังเกตสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเรา เช่น แจกันที่มีคอ สัดส่วนระหว่างขนาดของตัวแจกันกับขนาดของคอแจกัน เมื่อสัดส่วนเปลี่ยนไปก็ทำให้ความรู้สึกที่เปลี่ยนไปเช่นกัน เราสามารถสร้างสัดส่วนจากสิ่งเหล่านี้ได้แก่ ระยะหรือความยาวของแต่ละส่วน ขนาดของพื้นที่แต่ละส่วนในผลงานที่มีลักษณะเป็น 2 มิติ ปริมาตรของแต่ละส่วนของผลงานที่มีลักษณะเป็น 3 มิติ ทั้งนี้รวมถึงพื้นที่ว่างด้วย สัดส่วนจะสวยงามหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถและการจัดการกับรูปทรงด้วยทฤษฎีทางศิลปะ และประสบการณ์ของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานแต่ละคน

5. เอกภาพ (Unity) ความเป็นเอกภาพหมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความมีส่วนร่วมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งทางด้านเนื้อหา และด้านองค์ประกอบ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสื่อสารไปยังผู้ชมผลงาน สามารถมองเจาะลึกไปถึงแนวความคิด และจุดประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงานได้ การสร้างเอกภาพในผลงานนั้นสร้างได้โดยตั้ง

ประเด็นหลักที่ชัดเจนเป็นเรื่องเดียวแล้วเอองค์ประกอบอื่นมาสนับสนุน หรือถ้าการสร้างสรรค์ผลงานนั้นมีประเด็นหลักมากกว่าหนึ่งประเด็นก็ต้องใช้ตัวเชื่อมประสานหลอมรวมประเด็นต่าง ๆ ให้กลายเป็นหนึ่งเดียวและชัดเจนขึ้นเป็นเนื้อหาที่มีเอกภาพ สำหรับในด้านการจัดองค์ประกอบศิลป์นั้น ผลงานจะมีเอกภาพหรือไม่จะต้องขึ้นอยู่กับการจัดการทัศนธาตุ (Visual Element) ให้เกิดความลงตัว ให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของรูปทรง ไม่เกิดความรู้สึกขัดแย้งเมื่อชมผลงาน วิธีการสร้างเอกภาพในองค์ประกอบศิลป์นั้นทำได้โดยนำเอาทัศนธาตุที่เหมือนกัน เช่น จุด เส้น พื้นผิวที่เหมือนกันหรือล้องกัน สีที่เป็นวรรณะเดียวกัน เส้นที่มีทิศทางไปในทางเดียวกัน หรือเส้นที่มีทิศทางมุ่งเข้าไปหาจุดศูนย์กลางเดียวกัน แต่ถ้าการสร้างสรรค์ผลงานไม่เป็นดังที่กล่าวมาข้างต้น ผลงานต้องมีความขัดแย้งกันของทัศนธาตุด้วย การสร้างเอกภาพในผลงานเหล่านี้ต้องใช้ทัศนธาตุอื่นมาเชื่อมประสานความแตกต่าง หลอมให้เกิดเอกภาพ สร้างให้เกิดความเป็นอันเดียวกันขององค์ประกอบและรูปทรง

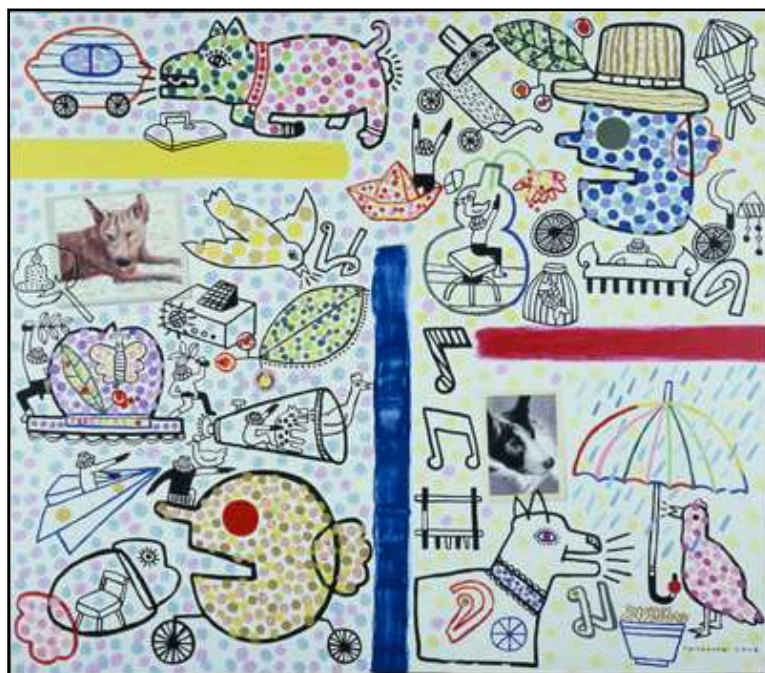
แต่ในการสร้างสรรค์ผลงานแต่ละชิ้นอาจจะไม่จำเป็นต้องใช้ทุกทฤษฎี เพราะความเหมาะสมในการเลือกใช้ทฤษฎีการจัดองค์ประกอบของแต่ละชิ้นไม่เหมือนกัน ซึ่งจะส่งผลถึงการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก รวมถึงการบอกถึงความหมายของผลงานแต่ละชิ้นที่แตกต่างกัน

1.3 ผลงานศิลปะที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่อยู่ในระบบการศึกษานั้นจะต้องมีขั้นตอนหลักการสร้างสรรค์ต่าง ๆ ตามหลักวิชาการประกอบกับความคิดจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ สิ่งหนึ่งที่เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างสรรค์คือ แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานซึ่งอาจจะเกิดจากสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความเชื่อ ศรัทธา และผลงานศิลปะต่าง ๆ ที่มีมาก่อน สำหรับแรงบันดาลใจจากผลงานศิลปะนั้น เราจะได้รับอิทธิพลจากการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้คือเนื้อหาหรือแนวความคิดของศิลปินที่สอดคล้องหรือเป็นสิ่งที่เราสนใจที่จะนำเสนอในผลงานของเรา รูปแบบ (Style) ของผลงานศิลปะที่มีความพิเศษของศิลปินแต่ละคนหรือผลงานศิลปะแต่ละชิ้น เทคนิคที่นำมาสร้างสรรค์ให้ผลงานมีความน่าสนใจเป็นเอกลักษณ์ สิ่งเหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจที่ถ่ายทอดจากศิลปินในอดีตหรือรุ่นก่อนสู่ผู้สร้างงานศิลปะในรุ่นหลัง ซึ่งจะนำความพิเศษเหล่านี้มาขัดเกลา สังเคราะห์ แล้วนำมาส่งเสริม สนับสนุนผลงานของตน ที่สำคัญคือผลงานต้องมีเอกลักษณ์ในแบบฉบับของตนเอง

การสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้าในโครงการนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากศิลปินท่านหนึ่งที่ชื่อ รศ. ทินกร กาษรสุวรรณ ท่านได้สร้างสรรค์ผลงานไว้มากมาย ทั้งภาพพิมพ์และภาพเขียน ภาพที่แสดงถึงหลักพื้นฐานการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ภูมิปัญญาของชาวนา ท่านได้

คลี่คลายรูปทรง กลายมาเป็นภาพเขียนเส้นที่ง่าย การวางโครงสร้างที่สวยงามและสนุกสนาน เส้นสายของท่านมีรอยยิ้ม แสดงถึงความสุข ความอบอุ่น ของวิถีชีวิตแบบพอเพียง

ภาพที่ 12 สามแยก น้ำเงิน เหลือง แดง ปี 2547

ที่มา : ทินกร กาสรสุวรรณ ,สามแยก น้ำเงิน เหลือง แดง ปี 2547 [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 15

พฤษภาคม 2554. เข้าถึงได้จาก http://www.bangkokartauction.com/event2 p_t_teerawat_tinakorn_068.htm

ศิลปิน Vincent Van Gogh ผู้ที่ มีการใช้สีและที่แปร่งที่สื่อถึงอารมณ์ภายใน ออกมาดังภาพเขียน The Starry Night ในปี ค.ศ. 1889 ด้วยการใช้สีอันร้อนแรง การปิดพู่กันแบบ หยาบ ๆ และรูปแบบของลายเส้นที่ใช้ก้อนเมฆที่ม้วนขดเป็นวง ดวงจันทร์อันสุกสว่าง ดวงดาวที่ ส่องแสงเจิดจรัสท่ามกลางความมืดมิดในยามค่ำคืน เพื่ออวดศรีมีแข่งกับแสงสว่างอันจอมปลอมที่ ส่องจากตึกกรามบ้านช่อง และต้นไซเปรสที่มีรูปทรงเหมือนเปลวไฟ ผู้วิจัยมีความประทับใจในการ ใช้ที่แปร่งอย่างรวดเร็วและเฉียบพลัน มองภาพบรรยากาศรอบ ๆ สะท้อนเป็นเส้นอารมณ์ของการ เคลื่อนไหว ผู้วิจัยจึงได้นำลักษณะอารมณ์ของที่แปร่งและ โครงสร้างมาประยุกต์ใช้กับผลงาน

ภาพที่ 13 The Starry Night

ที่มา : Van Gogh, The Starry Night [Online], Accessed 15 May 2011. Available from <http://www.artinpicture.com/tag/van-gogh-starry-night/>

ศิลปิน Monet นั้นจะมุ่งเน้นถึงการวาดภาพที่จับซึ่งสายตาสัมผัสรับรู้ในช่วงเวลานั้น และ เป็นช่วงเวลาที่ฉับพลัน และจะมีการแยกแยะสีที่จะเข้ามาประกอบกันเข้าเป็นแสงที่ส่องต้องสิ่งต่าง ๆ ทำให้เกิดพื้นผิวภาพ ที่เต็มไปด้วยสีสันทึบที่แปรเปลี่ยนเป็นภาพที่เต็มไปด้วยความเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง หรือเรียกว่าศิลปะแบบ Impressionism ดังภาพเขียนที่ชื่อว่า Women with Parasol เป็นภาพภรรยาของ Camille ภรรยาของ Monet กับลูกชาย ของเขาที่ชื่อ Jean ชื่อ Parasol ภาพนี้แสดงถึงวันที่มีอากาศ ที่ดีมาก ๆ ท้องฟ้าสดใส แสงแดดที่อบอุ่น

ภาพที่ 14 Women with Parasol

ที่มา : Claude Monet, Women with Parasol [Online], Accessed 15 May 2011. Available from <http://www.artofcolour.com/impressionism2.html>

2. ข้อมูลด้านเทคนิคในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแต่ละประเภทให้ประสบความสำเร็จ ศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์ผลงานจะต้องค้นคว้าทดลอง เลือกหาเทคนิคที่เหมาะสมกับผลงานเพื่อให้ได้ผลงานที่สมบูรณ์สามารถถ่ายทอดแนวความคิด ความรู้สึก เนื้อหาของงานผ่านรูปทรงไปยังผู้ชมผลงาน โดยเฉพาะผลงานที่สร้างขึ้นด้วยเทคนิคเซรามิกนั้น มีความพิเศษในเทคนิคของตัวเอง อีกทั้งยังต้องมีความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์ประกอบด้วย จึงจะได้ผลงานที่สมบูรณ์ในแง่สุนทรียศาสตร์และมีเทคนิคที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ การสร้างสรรค์ประติมากรรมเซรามิกในโครงการนี้ข้าพเจ้าค้นคว้าทดลองเทคนิคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้การสร้างผลงานประติมากรรมครั้งนี้ลุล่วงไปได้ เทคนิคสำคัญที่ถือว่าเป็นหลักในโครงการประกอบด้วย 4 เทคนิคดังนี้

2.1 เนื้อดินปั้น

เนื้อดินปั้นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกในการสร้างสรรค์ผลงานเซรามิก เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้เป็นรูปทรง เป็นชิ้น หรือสิ่งที่ทำให้เกิดเป็น 3 มิติ การสร้างผลงานในโครงการนี้ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับเนื้อดินปั้นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผลงานมีขนาดใหญ่และรูปทรงค่อนข้างซับซ้อนจึงทำให้มีข้อจำกัดเรื่องเนื้อดินพอสมควร เช่น การหัดตัวที่น้อยเพื่อลดการบิดเบี้ยวและแตกร้าว มีโครงสร้างที่ดี ง่ายต่อการขึ้นรูป ทนต่อการเผาได้ดี สามารถปั้นด้วยความหนาที่แตกต่างกัน

ในชั้นเดียวกันได้ เนื้อดินปั้นที่ผู้วิจัยใช้ในการสร้างงานประติมากรรมนูนสูง และประติมากรรมลอยตัวประกอบด้วยส่วนผสมดังนี้

เนื้อดินปั้นสำหรับงานประติมากรรมนูนสูง

1. ดินคำสุราษฎร์ธานี (Ball Clay) เป็น Secondary Clay หรือเป็นดินที่เกิดบริเวณไหล่เขามีคุณสมบัติเหนียว ขึ้นรูปได้ดี ทนไฟ แต่หดตัวมากทำให้เกิดการบิดเบี้ยวได้ง่ายเมื่อนำไปใช้เพียงอย่างเดียว

2. ดินขาวระนอง (Kaolin or China Clay) เป็น Primary Clay หรือดินที่ส่วนใหญ่เกิดบนภูเขา เกิดจากการย่อยสลายของแร่ธาตุต่าง ๆ เนื้อดินมีความละเอียดน้อยกว่า Ball Clay ทนไฟสูง มีการหดตัวน้อย แต่เนื่องจากมีความเหนียวน้อยจึงยากต่อการนำไปขึ้นรูปด้วยตัวมันเองเพียงอย่างเดียว

3. ทราย (Sand) เป็นวัตถุดิบที่ใช้เป็นโครงสร้างในเนื้อดินปั้นช่วยให้เนื้อดินทรงตัวได้ดีในขณะปั้น ช่วยลดการหดตัวของเนื้อดินในขณะปั้น ช่วยลดการหดตัวของเนื้อดินแก้ปัญหการบิดเบี้ยวและแตกร้าวของชิ้นงาน

4. จี๊เจ้าเกลบ ใช้ผสมในเนื้อดินปั้นเพื่อทำให้เนื้อดินเกิดความพรุนตัว ง่ายต่อการระบายความชื้นออกจากเนื้อดิน ลดปัญหาชิ้นงานแตกขณะเผา และในจี๊เจ้าเกลบยังมีซิลิกาอยู่ด้วย ทำให้เป็นโครงสร้างของเนื้อดิน

5. ดินเชื้อ (Grog) คือดินที่เผาแล้วนำมาบดหรือทำให้เป็นเม็ดเล็ก ๆ หยาบหรือละเอียดตามแต่ความเหมาะสมในการใช้งาน ดินเชื้อเป็นวัตถุดิบที่เป็นโครงสร้างใช้ผสมในเนื้อดินเพื่อลดการหดตัวของชิ้นงาน ลดปัญหาการบิดเบี้ยวและแตกร้าวของชิ้นงาน

เนื้อดินปั้นสำหรับงานประติมากรรมลอยตัว

เนื้อดินที่ผู้วิจัยใช้ในการสร้างสรรค์งานประติมากรรมลอยตัว คือดินพื้นบ้านจังหวัดนครปฐม ขุดหาได้จากท้องนาที่เกี่ยวข้องแล้ว เนื้อดินมีความหยาบและเหนียวมาก มีสารประกอบของเหล็กออกไซด์จำนวนมาก ทำให้ดินมีสีแดงหรือเรียกว่าดินแดง การหดตัวสูง ผู้วิจัยได้ผสมจี๊เจ้าเกลบไปประมาณ 20% ทำให้ดินมีความเหนียวพอใช้ ใช้วิธีขึ้นรูปขดได้ดีขึ้น สามารถปล่อยเส้นที่เชื่อมต่อกันได้ การหดตัวน้อยลง

2.2 การเคลือบและการตกแต่ง

การเคลือบผลงานเซรามิกเป็นการสร้างสีสันเพิ่มความมีชีวิตชีวา ส่งเสริมคุณค่าความงามให้กับผลงานและความสมบูรณ์ให้กับรูปทรงเน้นความชัดเจนให้กับชิ้นงาน การตกแต่งสีด้วยการระบายด้วยสีของออกไซด์ (Colouring Oxide) หรือสีสำเร็จรูป (Colour Stain) เป็นการเน้นให้ผลงานมีความชัดเจน สร้างจุดเด่น เพิ่มน้ำหนักให้กับผลงาน ข้อควรคำนึงถึงในการเคลือบผลงาน

ประติมากรรมเซรามิกนั้นต้องใช้เคลือบที่ไม่ไปบดบังหรือทำลายความงามของรูปทรง เพียงใช้เคลือบที่ไปส่งเสริมความงามให้กับรูปทรงเท่านั้น ดังนั้นผลงานประติมากรรมเซรามิกส่วนใหญ่จึงหลีกเลี่ยงการใช้เคลือบที่มีมันวาวมาก หรือเคลือบที่มีรายละเอียดมาก ถ้าจะใช้เคลือบดังกล่าวก็ให้ใช้ในพื้ที่น้อย ๆ ไม่ไปบดบังพื้ที่ส่วนใหญ่ของรูปทรง

2.3 เทคนิคการขึ้นรูป

การขึ้นรูปในการสร้างงานเซรามิกมีหลากหลายวิธีให้เลือกใช้ตามความถนัดของผู้สร้างผลงาน ความเหมาะสมกับประเภท รูปแบบ ขนาดของชิ้นงาน ประเภทของเนื้อดิน และลักษณะพิเศษต่างๆที่เป็นร่องรอยการขึ้นรูป ข้อจำกัดในการทำงานในโครงการนี้คือ ขนาดของผลงานที่มีขนาดใหญ่และรูปทรงที่มีความซับซ้อน การแก้ปัญหาการขึ้นรูปของข้าพเจ้าจึงใช้การผสมผสานวิธีการขึ้นรูปตามความเหมาะสมแต่ละส่วนของผลงาน เทคนิคหลักในการขึ้นรูปผลงานในโครงการนี้มี 2 เทคนิคคือ

2.3.1 การขึ้นรูปด้วยมือ (Hand Forming) เป็นการขึ้นรูปด้วยวิธีการกด การบีบ การต่อเชื่อมดินตามรูปทรงที่กำหนด การขึ้นรูปด้วยวิธีนี้มีข้อดีคือ เนื้อดินเชื่อมประสานแน่นเป็นเนื้อเดียวกัน สามารถสร้างรูปทรงที่สลับซับซ้อนได้ สามารถขุด แกะเป็นร่องเป็นซอกลึกได้ แต่มีข้อด้อยคือ ไม่สามารถตรวจสอบขนาดที่แน่นอนได้ เพราะถ้าเป็นงานที่มีขนาดใหญ่ที่ต้องใช้ระยะเวลาในการขึ้นรูปนาน เนื้อดินส่วนที่ปั้นไปก่อนจะแห้งและหดตัวไปก่อนที่ผลงานจะแล้วเสร็จทั้งชิ้น

2.3.2 การขึ้นรูปด้วยพิมพ์อัด (Pressing Mold) เป็นการขึ้นรูปที่ต้องปั้นต้นแบบชิ้นงานเสียก่อนเหมือนการสร้างประติมากรรมทั่วไป เมื่อตกแต่งผลงานให้ได้รูปทรงตามแบบสเก็ตซ์แล้วจึงกำหนดขนาดแต่ละชิ้นส่วนของพิมพ์ จากนั้นแบ่งกั้นพิมพ์ตามขอบเขตที่กำหนดแล้วจึงทำพิมพ์ด้วยการพอก หรือเทปูนปลาสเตอร์จนเสร็จเรียบร้อยทั้งชิ้นงานต้นแบบ จากนั้นแกะพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ออกจากดินต้นแบบ ทำความสะอาดโดยการเช็ดคราบดินออกจากด้านในของพิมพ์ จากนั้นจึงนำพิมพ์มาประกอบกัน รัดให้แน่นแล้วอัดด้วยเนื้อดินเซรามิก จนได้รูปทรงตามต้นแบบ ข้อดีของการขึ้นรูปด้วยพิมพ์อัดคือ สามารถตรวจสอบขนาดที่แน่นอนได้สามารถขึ้นรูปผลงานขนาดใหญ่ได้อย่างไม่ผิดเพี้ยน สามารถกำหนดความหนาของเนื้อดินที่ชิ้นงานจริงได้ การหดตัวของเนื้อดินก็จะหดไปพร้อมกัน ข้อด้อยของการขึ้นรูปแบบพิมพ์อัดคือ ไม่สามารถสร้างผลงานที่มีรูปทรงที่สลับซับซ้อนและมีซอกได้

2.4 การเผา

การเผาผลงานประติมากรรมเซรามิกที่มีขนาดใหญ่จะต้องใช้ความระมัดระวังในการเผาเนื่องจากความหนาในการขึ้นรูปอาจมีความหนามากกว่าการขึ้นรูปงานในลักษณะที่เป็น Pottery ทั่วไป น้ำหนักของชิ้นงานที่กดทับลงมาส่วนล่างของชิ้นงานจึงมีมากขึ้นตามขนาด ดังนั้น

การเผาจึงต้องค่อยเพิ่มอุณหภูมิอย่างช้า ๆ เพื่อให้ความชื้นและโมเลกุลของน้ำค่อย ๆ ระเหยออกจากเนื้อดิน และการหดตัวของเนื้อดินเป็นไปอย่างช้า ๆ เพื่อป้องกันการแตกร้าวเสียหายจากการเผา อุณหภูมิสูงสุดในการเผาต้องพอดีกับการสุกตัวของเนื้อดิน ไม่ต่ำจนเนื้อดินไม่แข็งแรงและไม่สูงเกินไปจนหดตัวเปลี่ยนรูปทรงเดิม

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการรวบรวมเทคนิคสำคัญที่ใช้ในการสร้างผลงาน ซึ่งข้าพเจ้าเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผลงานแต่ละชิ้นเพื่อให้เกิดความลงตัวกันระหว่างรูปทรงกับเทคนิค เกิดเป็นผลงานที่สมบูรณ์ที่จะนำเสนอแนวความคิดของข้าพเจ้าไปยังผู้ชมผลงาน

บทที่ 3

ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

จากการศึกษาค้นคว้าและสร้างสรรค์ผลงานผู้วิจัยได้ตั้งจุดประสงค์ของการสร้างสรรค์เพื่อให้ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาสะท้อนแนวความคิดหลัก ดังนั้นกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน แต่ละขั้นตอนมีความสำคัญ เพื่อให้ผลงานตอบสนองแนวความคิดได้ตามต้องการในบทนี้ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานดังนี้

1. รวบรวมข้อมูล

ข้าพเจ้าได้ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและจัดแบ่งหมวดหมู่ของข้อมูลเป็น 2 หมวดคือ

1.1 หมวดข้อมูลด้านศิลปะ แบ่งย่อยได้ดังนี้

1.1.1 ข้อมูลที่มาของแนวความคิด

1.1.2 ข้อมูลที่มาของการออกแบบสร้างสรรค์รูปทรง

1.1.3 ข้อมูลของผลงานศิลปะที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

1.2 หมวดข้อมูลด้านเทคนิคในการสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

2.1.1 เนื้อดินปั้น คุณสมบัติต่าง ๆ ของวัตถุดิบที่เป็นส่วนผสมของเนื้อดินปั้น

2.1.2 เทคนิคการขึ้นรูปที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในโครงการ

2.1.3 การเคลือบ วัตถุดิบที่ใช้เป็นส่วนผสมของเคลือบ เทคนิคการตกแต่งที่ใช้

ส่งเสริมคุณค่าต่อผลงาน

2.1.4 เทคนิควิธีการเผาที่ทำให้ผลงานสมบูรณ์ไม่แตกร้าวเสียหายโดยรายละเอียด

เหล่านี้ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลแนวความคิดและรูปแบบ

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องปั้นดินเผาโครงการ ประมงพื้นบ้าน โดยสื่อความรู้สึกสะท้อนผ่านแนวคิด เรื่องการดำเนินชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน อำเภอปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยนำเสนอแนวความคิดผ่านรูปทรงผลงานประติมากรรม ด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ทางเครื่องเคลือบดินเผาเพื่อนำเสนอแนวความคิดเรื่องประมงพื้นบ้านผ่านมุมมองในแบบ

วิถีชีวิตที่ยังคงความเรียบง่าย สงบสุขและพอเพียง โดยนำเสนอแนวความคิดผ่านรูปทรงผลงาน ประติมากรรมนูนต่ำด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ ในทัศน์ของผู้วิจัยเพื่อให้เกิดความหมายสอดคล้องกับแนวความคิดสอดคล้องกับแนวคิดที่กล่าวมา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางจากผลงานที่ผ่านมา

ภาพที่ 15 ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ เรื่องวิถีชีวิตไทย 1

ภาพผลงานที่แสดงถึงภาพสะท้อนวิถีชีวิตไทยสมัยก่อน การดำรงชีวิตในบ้าน ที่มีความเป็นอยู่แบบพอเพียง อบอุ่นและสงบสุข ถ่ายทอดผลงานผ่านกระบวนการ Painting อุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซิเดชั่นลักษณะ สีแบบ Monotone ที่แสดงเรื่องราวในอดีต

ภาพที่ 16 ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ เรื่องวิถีชีวิตไทย2

ภาพผลงานที่แสดงถึงภาพสะท้อนวิถีชีวิตไทยสมัยก่อน การดำรงชีวิตในบ้าน ที่มีความเป็นอยู่แบบพอเพียง อบอุ่นและสงบสุข ถ่ายทอดผลงานผ่านกระบวนการ Painting อุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซิเดชั่น ลักษณะสีแบบ Sepia ที่แสดงเรื่องราวสะท้อนในอดีต

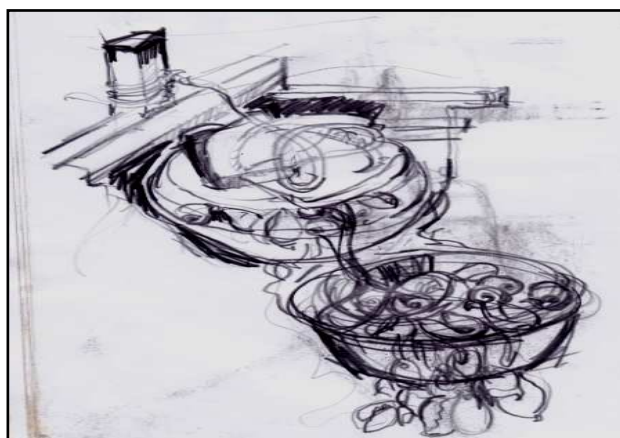
ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการออกแบบร่าง 2 มิติ

การร่างแบบ 2 มิติ คือการร่างแบบลงบนกระดาษด้วยดินสอ ปากกา หรือสี ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการถ่ายทอดจากแนวความคิด การวิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นรูปทรง แสดงสิ่งที่คิดถกเถียงมาเป็นภาพ แสดงภาพที่อยู่ในจินตนาการของผู้สร้างผลงานสู่สายตาผู้ชม

การออกแบบร่าง 2 มิติระยะที่ 1

ภาพที่ 17 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 1

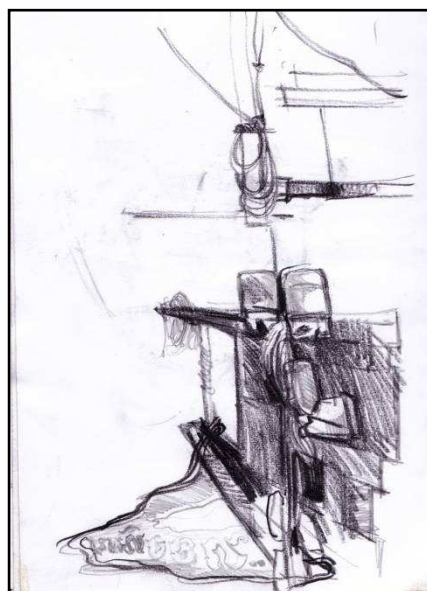

ภาพที่ 18 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 19 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 3

การออกแบบร่าง 2 มิติ ระยะที่ 2

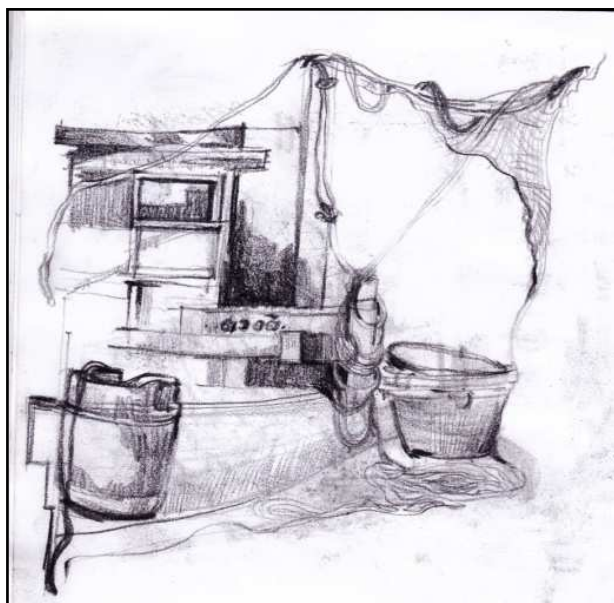
ภาพที่ 20 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 4

ภาพที่ 21 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 5

ภาพที่ 22 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 6

ภาพที่ 23 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 7

ภาพที่ 24 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 8

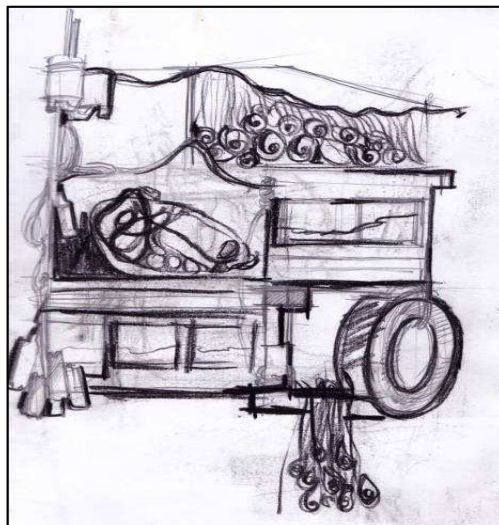
การออกแบบร่าง 2 มิติ ระยะที่ 3

ภาพที่ 25 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 9

ภาพที่ 26 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 10

ภาพที่ 27 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 11

การสร้างแบบจำลอง 3 มิติ

การสร้างแบบจำลอง 3 มิติ เป็นการนำแบบร่าง 2 มิติ มาแปลค่าให้เป็นผลงานที่มีรูปแบบพร้อมที่จะขยายเป็นผลงานจริงตามสัดส่วนและรายละเอียดที่กำหนด เป็นการจำลองผลงานจริงย่อให้มีขนาดเล็ก

แบบจำลอง 3 มิติ ระยะที่ 1 เป็นช่วงที่กำลังทดลองหารูปแบบ องค์ประกอบและการจัดวางภาพ การใช้เสาไม้ เชือก และอวน สีสันที่ใช้ยังไม่สามารถสื่ออารมณ์ ความมีชีวิต และความรู้สึกตามที่ต้องการ

ภาพที่ 28 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 29 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 30 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 3

แบบจำลอง 3 มิติ ระยะที่ 2 ศึกษาเพิ่มเติมถึงความเป็นไปได้ในการผสมผสาน คล้คลาย
รูปทรง ของเรือกับบ้านที่พักของชาวประมง จังหวะของเส้นและระยะที่ดูมีชีวิตชีวา สีที่ใช้ไม่

ค่อยแสดงออกถึงความเป็นชีวิต องค์ประกอบซึ่งจะส่งผลความรู้สึก และแนวคิดของผู้วิจัยได้ดีมาก
ขึ้น มีการพัฒนาตามรูปแบบการจัดวางที่ดีขึ้น

ภาพที่ 31 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 4

ภาพที่ 32 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 5

ภาพที่ 33 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 6

ภาพที่ 34 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 7

แบบจำลอง 3 มิติ ระยะที่ 3 วิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อหารูปแบบการแสดงความรู้สึกถึงความอบอุ่น แบบเรียบง่าย การเคลื่อนไหวของคลื่นลมทะเลและเรือที่ออกหาปลา โดยแสดงออกทางรูปทรง และสีสันจากการ Painting ให้ความรู้สึกถึงความสมบูรณ์ สอดคล้องกับแนวความคิดได้ดียิ่งขึ้น หลังจากแก้ไขปรับปรุงพัฒนาแบบร่าง 2 มิติ และ 3 มิติ จนเป็นที่น่าพอใจในช่วงที่ศึกษา

ผ่านมา เพื่อเข้าสู่กระบวนการขยายผลงานตามรูปแบบที่ได้เสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ไว้ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายในการศึกษา

ภาพที่ 35 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 8

ภาพที่ 36 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 9

ภาพที่ 37 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 10

ภาพที่ 38 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 11

ภาพที่ 39 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 12

ภาพที่ 40 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 13

ภาพที่ 41 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 14

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาวัตถุดิบ เทคนิคและรูปทรง

การสร้างผลงานต้องอาศัยปัจจัยในเรื่องของวัตถุดิบและกระบวนการทางเครื่องปั้นดินเผา ที่มารองรับกับกระบวนการขึ้นรูปเนื่องจากรูปทรงที่ผู้วิจัยได้ออกแบบนั้นมีความจำเป็นต้องใช้เนื้อดินปั้นที่มีคุณสมบัติตามต้องการ ผู้วิจัยจึงนำทราย และจี๊เถ้าเคลบ นำมาผสมลงในเนื้อดินสามารถควบคุมรูปทรงของงานและเป็นโครงสร้างในการขึ้นงานขนาดใหญ่

การขึ้นรูปชิ้นงานประติมากรรมเครื่องเคลือบดินเผาของผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำดินมาอัดให้แบนเป็นระนาบหนาประมาณ 3 เซนติเมตร โดยฐานมีผ้าและไม้กระดาน
2. ทำการขีดและบีบดินให้เป็นรูปทรงตรงส่วนที่ฐานขึ้นมาในขณะที่ดินยังมีความชื้นที่ใกล้เคียงกัน
3. นำแผ่นดินที่อัดเป็นระนาบมาพลิก ทำการคว้านและเจาะรูบริเวณที่มีความหนาเกินไป ช่วยให้ดินมีความพรุนตัวมากขึ้น และป้องกันการแตกร้าว
4. ผึ่งให้แห้งโดยการนำเอาถุงพลาสติกที่เจาะรูมาคลุม ทำให้ผลงานแห้งช้าลง ลดการแตกร้าวของชิ้นงาน

การทดลองหาสูตรเนื้อดินปั้น

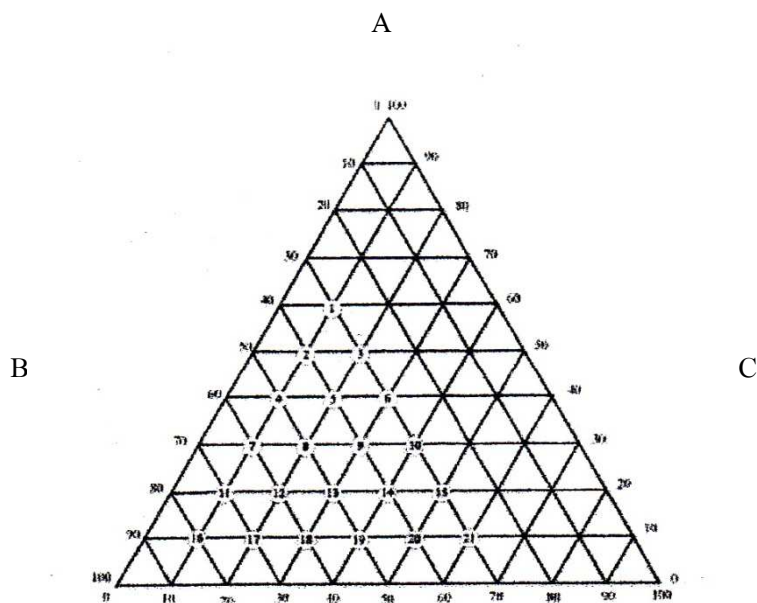
การทดลองเพื่อหาส่วนผสมของเนื้อดินปั้นงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาโดยใช้วิธี Triaxial Blend โดยมีส่วนผสม แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

A = ดินคำสุราษฎร์ธานี

B = ซิลิกา + ดินเชื้อ

C = ดินขาวลำปาง

ตารางที่ 1 ตารางแผนภาพสามเหลี่ยม

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าส่วนผสมของเนื้อดิน

ลำดับ	วัตถุดิบ (ทดสอบ 100 กรัม)		
	A ดินคำสุราษฎร์ธานี	B ซิลิกา+ดินเชื้อ 1:1	C ดินขาวลำปาง
1	30	10/5:5	60
2	40	10/5:5	50
3	30	20/10:10	50
4	50	10/5:5	40
5	40	20/10:10	40
6	30	30/15:15	30
7	60	10/5:5	30
8	50	20/10:10	30

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	วัตถุคืบ (ทดสอบ 100 กรัม)		
	A ดินดำสุราษฎร์ธานี	B ซิลิกา+ดินเชื้อ 1:1	C ดินขาวลำปาง
9	40	30/15:15	30
10	30	40/20:20	30
11	70	10/5:5	20
12	60	20/10:10	20
13	50	30/15:15	20
14	40	40/20:20	20
15	30	50/25:25	20

การหาค่าความเหนียว (Plasticity)

ความเหนียว คือคุณสมบัติที่วัตถุคืบสามารถแปลงรูปร่างได้โดยไม่แตกหัก เมื่อใช้แรงกดหรือบีบ และวัตถุคืบนั้นสามารถคงรูปทรงอยู่ได้เมื่อปล่อยแรงที่กดหรือบีบออกแล้ว ปัจจัยต่าง ๆ ที่สามารถทำให้ดินมีความเหนียวเพิ่มขึ้น ได้แก่ ความละเอียด ความชื้นดินที่มีความละเอียดมากกว่า ดินที่มีความละเอียดน้อย ดินที่ผ่านการหมักหรือการนวดสุญญากาศแล้ว มีความชื้นสม่ำเสมอที่จะมีความเหนียวเพิ่มขึ้นและดินที่มีความชื้นมากก็就会有ความเหนียวมากกว่าดินที่มีความชื้นน้อย เป็นต้น

การหาค่าความเหนียวแบบง่าย ๆ หรือขณะขุดดินขึ้นมาจากแหล่งสำรวจ สามารถทำได้ โดยนำดินมาชกกับน้ำให้มีความชื้นที่เหมาะสม คลึงดินเป็นแท่งกลมขนาดเท่ากับแท่งดินสอมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 1 ซม. แล้วนำมาขมวดรอบนิ้วมือ ถ้าแท่งไม่ขาดหรือแตกร้าวแสดงว่ามีความเหนียวดี แต่ถ้ามีรอยแตกของดินมากแต่ยังไม่ขาดแสดงว่าดินไม่ค่อยเหนียว การทดสอบดังกล่าวข้างต้นเป็นการทดสอบแบบง่าย ๆ

การทดสอบการหดตัว (Shrinkage Test)

การทดสอบหาค่าความหดตัวของดินสามารถวัดได้ 2 ขั้นตอนคือ การหดตัวเมื่อแห้งก่อนเผา และการหดตัวภายหลังการเผา การหดตัวเมื่อแห้งขึ้นอยู่กับความเหนียวและความละเอียดของดิน ส่วนการหดตัวหลังการเผาบอกถึงความทนไฟของดินหรือความสุกตัวของเนื้อดิน

การทดสอบความหดตัวของเนื้อดิน ทำให้สามารถคำนวณขนาดของผลงานภายหลังการเผาได้ถูกต้อง การทดสอบการหดตัวของเนื้อดินนิยมทำเป็นแท่งหรือหดตัวตามความยาว สามารถ

อ่านได้ง่าย การทดสอบการหดตัวนี้สามารถทำการทดสอบดินตัวอย่างที่ขุดพบหรือทดสอบกับดินทุกชนิด

สูตรการหาค่าการหดตัวของเนื้อดิน

$$\frac{\text{ความยาวเปียก} - \text{ความยาวแห้ง} \times 100}{\text{ความยาวเปียก}} \quad \frac{\text{ความยาวเปียก} - \text{ความยาวหลังการเผา} \times 100}{\text{ความยาวเปียก}}$$

(จะได้หาค่าการหดตัวหลังการเผา)

การทดสอบการดูดซึมน้ำ (Porosity)

ค่าดูดซึมน้ำของเนื้อดิน ทดสอบได้จากดินที่เผาแล้ว มีความสามารถในการดูดน้ำได้มากน้อยเท่าใด โดยการเปรียบเทียบกับค่าน้ำหนักของแผ่นทดสอบ หรือแท่งทดสอบ ที่ใช้ไม่ควรชุบน้ำเกลือ ควรใช้แผ่นทดสอบที่เป็นเนื้อดินเท่านั้น การทดสอบแบบง่าย ๆ สามารถทำได้โดยเอาลิ้นแฉะที่เนื้อดิน หรือใช้ฟูกันจุ่มน้ำแล้วป้ายดิน สังเกตว่าดูดซึมน้ำหรือไม่ แต่ไม่สามารถจะวัดออกมาเป็นอัตราส่วนที่แน่นอนการทดสอบที่เป็นมาตรฐานในห้องปฏิบัติการสามารถคำนวณการดูดซึมน้ำของเนื้อดินออกมาเป็นอัตราส่วนร้อยละได้

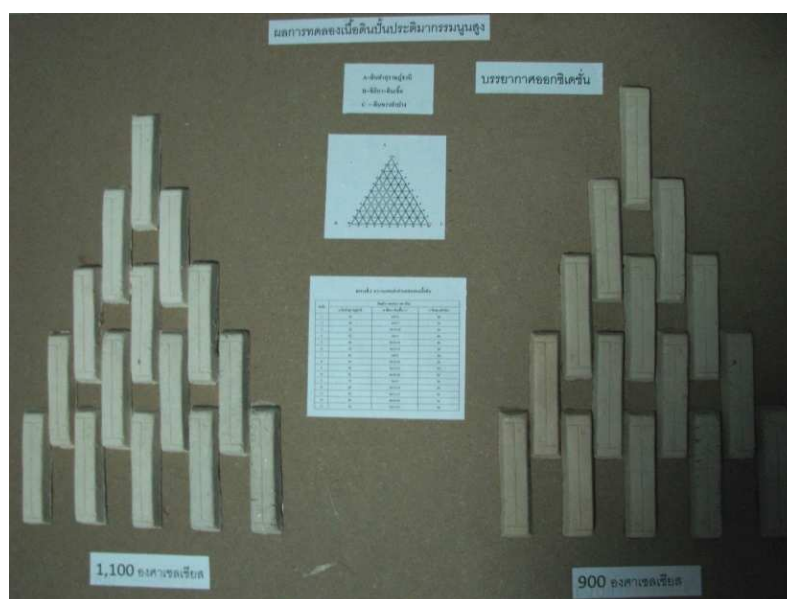
$$\text{สูตร ค่าการดูดซึมน้ำ} = \frac{\text{น้ำหนักเปียก} - \text{น้ำหนักแห้ง} \times 100}{\text{น้ำหนักแห้ง}}$$

ตารางที่ 3 แสดงค่าการหดตัวของดิน เเผาที่อุณหภูมิ 800 C, 1,100 C OF

ลำดับ	800 C	1,100 C
1	5%	9%
2	6%	9%
3	5%	7%
4	6%	10%
5	6%	8%
6	5%	6%
7	7%6	10%
8	6%	8%
9	5%	6%

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	800 C	1,100 C
10	5%	6%
11	7%	10%
12	6%	10%
13	5%	7%
14	6%	5%
15	3%	4%

ภาพที่ 42 ทดลองเนื้อดินปั้น

ประติมากรรมปูนสูงโดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยม Triaxial Blend เผาที่อุณหภูมิ 800 และ 1,100 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซิเดชัน

2. สรุปผลการทดลองเนื้อดิน

จากผลการทดลองจะเห็นได้ว่า วัตถุดิบที่นำมาผสมมีผลดังนี้

ดินดำสุราษฎร์ธานี ช่วยเพิ่มความเหนียว เมื่อผสมกับดินขาวทำให้ดินมีความขาวขึ้น เป็นตัวควบคุมความเหนียว เมื่อผสมกับขี้เถ้าแกลบและทราย

ดินขาวลำปาง ช่วยลดความเหนียวของดินดำ และความหดรัด

ทราย เป็นโครงสร้างของดินช่วยควบคุมการหดตัวของดินไม่ให้แตกร้าว

ขี้เถ้าแกลบ ช่วยให้ดินมีความพรุนตัว ควบคุมการทรงตัวและหดตัวขณะปั้นขึ้นงาน

จากการทดลองทำให้ทราบว่าในสูตรที่ 5 เนื้อดินมีความสามารถขึ้นรูปได้ดี เนื้อดินมีสีขาวครีม เนื่องจากดินดำและดินขาวมีปริมาณที่เท่ากัน และปริมาณขี้เถ้าแกลบและทรายที่เหมาะสม ทำให้การระบายสีเคลือบมีการดูดซึมลงในเนื้อดินดีขึ้น และขึ้นรูปขึ้นงานที่มีระนาบแบนใหญ่ได้ โดยไม่แตกร้าว

ขั้นตอนที่ 5 การขึ้นรูปและการเผา

ผลงานประติมากรรมนูนสูง และประติมากรรมลอยตัว มีการขึ้นรูปที่ต่างกันคือ ประติมากรรมนูนสูงจะขึ้นรูปแบบแผ่น ส่วนประติมากรรมลอยตัวจะขึ้นรูปแบบขด (Coiling) การขึ้นรูปดังกล่าวช่วยตอบสนองความต้องการ ความอิสระแบบธรรมชาติ และมีคุณค่าทางความงาม กระบวนการขึ้นรูปมีดังนี้

1. การขึ้นรูปแบบแผ่น (Slab method)

1.1 นำดินมารีดให้เป็นแผ่นโดยใช้เครื่องมือ มีความหนาประมาณ 3-4 เซนติเมตร และนำดินอีกก้อนที่มีความชื้นเท่ากันมาต่อโดยการกดทับดินที่รีดแล้ว ในกรณีที่ต้องการเพิ่มขนาดของพื้นที่

1.2 เพิ่มดินในส่วนที่มีความนูนสูง จากนั้นปล่อยดินให้พอเซตตัว เพื่อกดแต่งขึ้นงาน แล้วกดพลิกกลับเพื่อคว้านดินในส่วนที่มีความหนา ต่อจากนั้นปล่อยขึ้นงานให้แห้งสนิท

1.3 นำผลงานไปเผาที่อุณหภูมิ 900 องศาเซลเซียส แล้วนำชิ้นงานนั้นมาทำการ Painting และเคลือบในขั้นตอนสุดท้าย

2. การขึ้นรูปแบบขด (Coiling)

2.1 นำดินมาคลึงเป็นเส้นกลมยาว และกดดินให้แบน

2.2 นำดินมาขด (Coiling) และบีบดินให้ติดกันต่อเป็นรูปทรงที่ต้องการ พื้นผิวจะเป็นจังหวะของนิ้วที่บีบดินเข้าด้วยกัน

2.3 ปล่อยชิ้นงานให้แห้งสนิทนำผลงานไปเผาที่อุณหภูมิ 900 องศาเซลเซียส แล้วนำชิ้นงานนั้นมาทำการpainting และเคลือบในขั้นตอนสุดท้าย

การเคลือบ

ผลงานทั้งหมดของผู้วิจัยจะมีการใช้เทคนิคการ Painting เป็นส่วนประกอบหลัก ในการสร้างสรรค์ สีที่มีความหลากหลายและเหมือนจริงจึงเป็นสิ่งที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงเลือกนำเคลือบใสสำเร็จรูป และสี Stain ที่ได้มาจากบริษัทอัมรินทร์เซรามิกส์คอร์ปอเรชั่น และสีoxide ที่ใช้เป็นหลักคือสีน้ำตาลที่ได้จากสารเฟอร์ริก ผลงานทั้งหมดเผาที่อุณหภูมิ 1,100-1,150 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซิเดชั่น

เคลือบใสไฟดำ CG-466

เคลือบขาวทึบไฟดำ CG-466

สีstain ที่นำมาใช้ได้แก่ สีเหลืองเพล่า GS 2800

สีแดงส้ม GM 2902

สีส้ม GM – 2926

สีน้ำเงิน AP – 235

สีฟ้าอ่อน AP – 605

สีม่วง MP – 9021

ภาพที่ 43 แผ่นสีของบริษัทอัมรินทร์

ภาพที่ 44 การขึ้นรูปชิ้นงาน ประติมากรรมนูนสูง ด้วยวิธีการขึ้นรูปแบบแผ่น

ภาพที่ 45 การตกแต่งชิ้นงาน ในขณะที่ดินเริ่มเซตตัว ด้วยเทคนิควิธีการขูดขีด

ภาพที่ 46 ในขณะที่ดินเริ่มเซตตัว ทำการเพิ่มและบีบดินในส่วนที่เป็นนูนสูง

ภาพที่ 47 การขึ้นรูปชิ้นงานประติมากรรมลอยตัว ด้วยวิธีการขึ้นรูปแบบกด

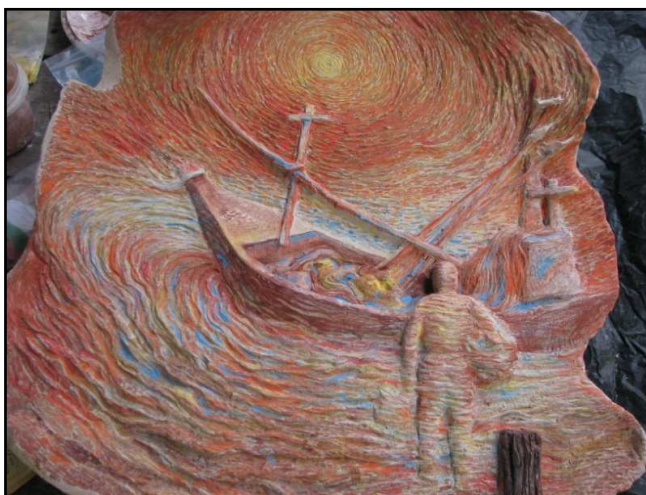
ภาพที่ 48 การตกแต่งชิ้นงานด้วยเทคนิควิธีการขุดขีด และแกะลาย

ภาพที่ 49 ชิ้นงานที่ขึ้นรูปเสร็จแล้วจะปล่อยชิ้นงานให้แห้งสนิท

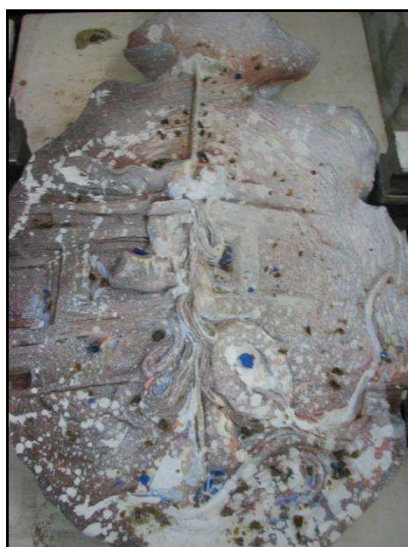
ภาพที่ 50 การ Painting ด้วยสีได้เคลือบสีstain และสีoxide ในระยะที่ 1
การให้ค่าน้ำหนักโดยรวมของบรรยากาศตอนพบคำ ด้วยสีโทนร้อน และมีสีคู่ตรงข้าม
ในบางส่วนของชิ้นงาน

ภาพที่ 51 การPainting ด้วยสีได้เคลือบสีstain และสีoxide ในระยะที่ 2
การเพิ่มน้ำหนักความเข้มของสีที่มากขึ้น เน้นความคมชัดในเรื่องระยะใกล้ไกล เน้นสี
ที่สดในบริเวณของเรือเพื่อสร้างจุดเด่นในภาพ

ภาพที่ 52 การPainting ด้วยสีได้เคลือบสีstain และสีoxide ใช้สีเลื่อมพราย
การใช้สีคู่ตรงข้าม และสีส่วนประกอบ เป็นตัวทำให้เกิดปฏิกิริยาทางสายตาในงาน เช่น
การใช้ สีฟ้า สีน้ำเงิน ในการระบาย และนำสีคู่ตรงข้ามมาใช้ คือ สีส้ม หรือน้ำตาล

ภาพที่ 53 เคลือบใส

หลังจากเสร็จกระบวนการ Painting ต่อจากนั้นก็นำเคลือบใสสำเร็จรูปมาพ่นทับ
เพื่อให้เกิดความเงางามในส่วนที่ต้องการ หลังจากนั้นนำขวดแก้วสีต่างๆ ที่ต้องการทูละเอียด มา
จัดวางตรงส่วนที่จะทำให้ความรู้สึกเหมือนน้ำ

ภาพที่ 54 การ Painting ประติมากรรมลอยตัว

โดยใช้สีบรรยากาศการสะท้อนของสีท้องฟ้า แสงแดด เรือ และท้องทะเล มาผสมผสานอยู่ในชิ้นงาน

ภาพที่ 55 เตรียมเผาเคลือบ

การเตรียมงานที่เคลือบเสร็จสมบูรณ์แล้วเข้าสู่กระบวนการเผาเคลือบที่อุณหภูมิ 1,100 องศาเซียตีส บรรยากาศออกซิเดชั่น

การเผา

กระบวนการเผาของผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 ช่วงดังนี้

1. การเผาดิบ (Biscuit firing) ในการเผาผลงานทางกระบวนการเครื่องปั้นดินเผา นิยมเผาเพื่อ ความแข็งแรงครั้งแรกที่เรียกว่าการเผาดิบหรือบิสกิต อุณหภูมิประมาณ 800-900 องศาเซลเซียส จุดประสงค์หลักคือ

1.1 เพื่อความแข็งแรงและความพูนตัวมาก ชิ้นงานแตกหักยาก ทำให้สะดวกในขั้นตอนการเคลือบของผลงาน

1.2 เพื่อกำจัดสารตกค้างต่าง ๆ ให้เผาไหม้หมดไป ก่อนการเผาเคลือบ เช่น สารอินทรีย์ที่ปะปนในเนื้อดิน ความชื้นในเนื้อดิน น้ำที่เป็นสารประกอบมีการสลายตัวออกไปจากเนื้อดิน

2. การเผาเคลือบ (Glaze Firing) การเผาเคลือบเป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการทางเครื่องปั้นดินเผา เป็นการทำให้เนื้อดินแกร่ง แข็งแรง และทำให้สีที่ตกแต่งชิ้นงานและเคลือบสุกตัว แสดงให้เห็นสีสันทันของผลงานที่ชัดเจนตามแบบสเกตช์ที่สมบูรณ์ การเคลือบในผลงานชิ้นนี้ผู้วิจัยเผาที่อุณหภูมิ 1100 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซิเดชั่น โดยใช้เวลาเผาประมาณ 8 – 10 ชั่วโมง

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลงาน

การวิเคราะห์ผลงานเป็นการประมวลผลการทำงานทั้งหมด อธิบายถึงที่มาที่ไปของผลงาน ผลงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการสร้างผลงาน เช่น ผลทางเนื้อหา ผลทางความรู้สึก ผลทางสุนทรียภาพ โดยการวิเคราะห์สรุปเป็น 3 หัวข้อคือ รูปทรงของผลงาน ทฤษฎีศิลปะในการสร้างผลงาน กระบวนการของการออกแบบและเทคนิค โดยมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 56 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ชื่อผลงาน	กระเบน
เทคนิค	ดินสโตนแวร์ ขึ้นรูปแบบแผ่น Painting สีสแตน และออกไซด์ เคลือบ สโไฟดำ
อุณหภูมิ	1,100 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซิเดชั่น
ขนาด	80x58 เซนติเมตร

การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 ได้นำรูปทรงของปลากระเบน หอยแครง ซึ่งอาศัยได้ท้องทะเลฝั่งตื้น มาผสมกับรูปทรงของอวน ให้ความรู้สึกกำลังลากขึ้นมาจากทะเล มีโครงสร้างของเสาเรือและธง แสดงจังหวะการเคลื่อนไหวของเรือชาวประมงพื้นบ้าน รูปทรงเส้นตรงทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งกับรูปทรงของเส้นโค้ง เกิดจุดเด่นในตัวเอง เมื่อผสมผสานเข้ากันแล้วสร้างความเป็นเอกภาพกลมกลืนกันในโครงสร้างของสี่เหลี่ยม

ลักษณะพื้นผิวและสีของผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการปั้นนูนต่ำ ตกแต่งด้วยการPainting สีสแตน ใช้เส้นที่เปราะทำให้เกิดการเคลื่อนไหวเน้นบรรยากาศของสีน้ำตาลได้ท้องทะเลและสีฟ้าที่อยู่ใต้น้ำ เคลือบสีทับบางส่วนทำให้เกิดความมันเงาเหมือนปลาที่เพิ่งขึ้นมาจากน้ำ พื้นผิวของเสาที่เกิดจากการกดทับของวัสดุจำพวกหินและเปลือกไม้ ทำให้รู้สึกถึงการผุกร่อนของเสาที่ใช้มานาน ผลงานชิ้นนี้เผาที่อุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซีเดชั่น

ภาพที่ 57 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ชื่อผลงาน บ้านพักอุปกรณ์

เทคนิค ดินสโตนแวร์ ขึ้นรูปแบบแผ่น Painting สีสแตน และออกไซด์ เคลือบสีไฟดำ

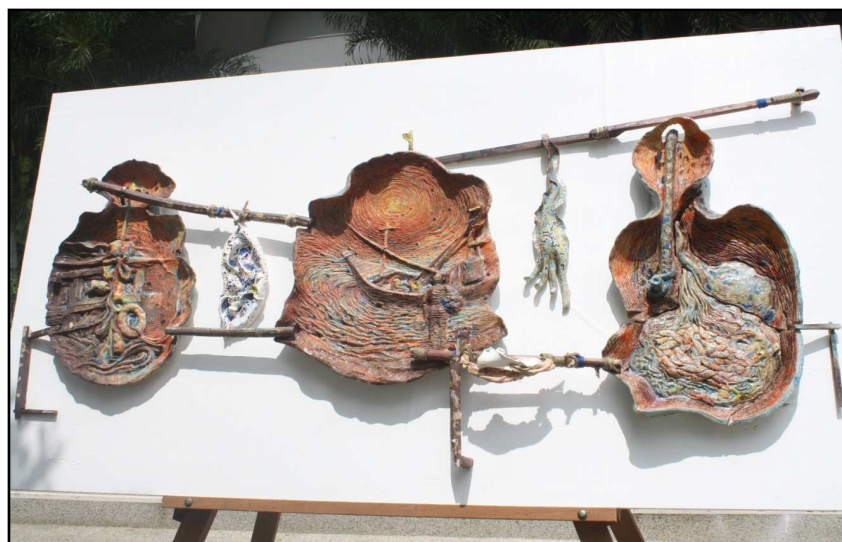
อุณหภูมิ 1,150 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซีเดชั่น

ขนาด 100x120 เซนติเมตร

การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 นำลักษณะโครงสร้างรูปทรง خانهบ้าน 2 หลังที่มีลักษณะเชื่อมต่อกันโดยใช้เส้นของไม้ที่เป็นตัวเชื่อมต่อถึงวิถีชีวิตที่พึ่งพาอาศัยกัน ที่ตั้งอยู่ริมฝั่งป่าชายเลนเป็นที่เก็บพักอุปกรณ์ การจัดวางอุปกรณ์เป็นไปอย่างเรียบง่ายและเป็นระเบียบ มีการเก็บเครื่องมือประเภททวน และอุปกรณ์ดักปลาต่าง ๆ มีการตากปลาและเก็บเปลือกหอย โครงสร้างของไม้ที่อยู่ด้านล่างเปรียบเสมือนต้นโกงกางที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ

ลักษณะของพื้นผิวและสีของผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคตกแต่งด้วยการปั้นปูนสูง ใช้ดินสโตนแวร์ ตกแต่งด้วยการ Painting สีสแตน เคลือบสีทึบบางส่วนทำให้เกิดความมันเงา พื้นผิวเส้นมีการเคลื่อนไหวที่รุนแรงแสดงถึง คลื่นลมของทะเล พื้นผิวของปลาที่ตากแห้งเป็นสัญลักษณ์ของการถนอมอาหารตามภูมิปัญญาชาวบ้าน สีสันทึบสีแสดงถึงการเคลื่อนไหวอย่างมีชีวิตชีวา ผลงานชิ้นนี้เผาที่อุณหภูมิ 1,150 องศาเซลเซียส บรรยากาสอบอกซิเดชั่น

ภาพที่ 58 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ชื่อผลงาน เตรีชมออกเล

เทคนิค ดินสโตนแวร์ ขึ้นรูปแบบแผ่น Painting สีสแตน และออกไซด์
เคลือบสีไฟดำ

อุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส บรรยากาสอบอกซิเดชั่น

ขนาด 130x160 เซนติเมตร

การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 ผู้วิจัยนำรูปทรงของเปลือกหอย ชานบ้าน และอวนหาปลามาเป็นรูปทรงหลัก โดยการคลี่คลายรูปทรงให้ดูเรียบง่าย มีจังหวะในการเคลื่อนไหวภายใน บอกเล่าเรื่องราวตั้งแต่เตรียมอุปกรณ์ออกเรือจนขึ้นฝั่ง ในช่วงเวลาเช้ามีดจ่นสว่าง มีเส้นของเสาไม้เป็นตัวเชื่อมการเดินทาง การใช้เชือกผูกเข้าด้วยกันเป็นภูมิปัญญาของชาวบ้าน มีปลาทุและปลาหมึกที่แขวนอยู่บนไม้แสดงถึงจุดเด่น สื่อถึงสัตว์น้ำที่หาได้มากในแถบนั้น

ลักษณะของพื้นผิวและสีของผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการปั้นปูนดำ ใช้ดินสโตนแวร์ ตกแต่งด้วยการ Painting สีสแตน เคลือบใสทับบางส่วนทำให้เกิดความมันเงา ใช้พื้นผิวเส้นการเคลื่อนไหวที่รุนแรงแสดงถึง คลื่นลมของทะเล และการเคลื่อนไหวของสิ่งมีชีวิตใต้ท้องทะเล สีฟ้าครามและสีครีมของปลาทุและปลาหมึก ทำให้แลดูมีชีวิตพองขึ้นมาจากน้ำ บรรยากาศรอบ ๆ เริ่มมีแสงสว่างของความอบอุ่นในยามเช้าด้วยสีโทนร้อน ผลงานชิ้นนี้เผาที่อุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซีเดชั่น

ภาพที่ 59 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ชื่อผลงาน วิถีชาวเล

เทคนิค ดินสโตนแวร์ ขึ้นรูปแบบแผ่น Painting สีสแตน และออกไซด์ เคลือบใสไฟต่ำ

อุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซีเดชั่น

ขนาด 192 x 144 เซนติเมตร

การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4 ผู้วิจัยได้รวมเรื่องราวการดำเนินชีวิต และบรรยากาศที่อยู่รอบ ๆ ของหมู่บ้านชาวประมง หลักสำคัญคือการพึ่งพาอาศัยกัน ออกเรือไปพร้อมกัน เดินทางกลับในเวลาใกล้เคียงกัน โดยแสดงออกจากรูปทรงของเรือ อวน ชานบ้าน นำมาคลี่คลายและผสมผสานกัน ซึ่งจะแสดงออกในเรื่องจังหวะการเคลื่อนไหวและสงบนิ่ง ประกอบกับภูมิปัญญาแฝงอยู่ในรูปทรงนั้น ไม่เป็นส่วนประกอบสำคัญของวิถีชีวิต ผู้วิจัยจึงการนำเสนอไม่เป็นโครงสร้างหลักมาเป็นตัวเชื่อมในแต่ละรูปทรง แทนสัญลักษณ์ความสามัคคี และจังหวะการขับเคลื่อนของการดำรงชีวิตที่ดำเนินไปตลอด แสดงถึงความขยันในการทำงาน

ลักษณะของพื้นผิวและสีของผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการปั้นนูนต่ำ ใช้ดินสโตนแวร์ ตกแต่งด้วยการPainting สีสแตน เคลือบใสทับบางส่วนทำให้เกิดความมันเงา พื้นผิวเส้นที่สงบนิ่ง แต่มีการเคลื่อนไหวในตัวเอง ภาพเขียนภายในแสดงออกถึงวิถีชีวิตตั้งแต่ตอนเช้าถึงเย็น ในแต่ละช่วงเวลาก็จะมีบรรยากาศที่ต่างกันไป ในช่วงเวลาเช้าจะมีแสงของความอบอุ่นด้วยสีโทนร้อน และมีสีโทนเย็นประมาณ 20% ในช่วงเวลาตอนบ่ายจะมีแสงที่สว่างและเข้มสุด ในช่วงเวลาเย็นจะมีโทนสีเย็นในปริมาณที่มากขึ้น และในช่วงกลางคืนจะมีบรรยากาศของแสงไฟที่ออกหาปลา เส้นสีที่แสดงอารมณ์ความเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว แสดงถึงการทำงานที่ต้องเจอกับอุปสรรคต่างๆที่คาดไม่ถึง เช่นคลื่นลม สภาพอากาศเป็นต้น สีสันตาลเป็นสีหลักของผลงานชิ้นนี้ แสดงถึงวิถีชีวิตที่ดำเนินตั้งแต่อดีต และยังคงรักษาวิถีชีวิตที่เรียบง่ายอย่างนี้จนถึงปัจจุบัน ผลงานชิ้นนี้เผาที่อุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซิเดชั่น

ภาพที่ 60 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5

ชื่อผลงาน ผุ่งปลา

เทคนิค ดินเธิทเทนแวร์ ขึ้นรูปแบบขด Painting สีสเดน และออกไซด์ เคลือบ
สไฟดำ

อุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซิเดชั่น

ขนาด 100 x 50 เซนติเมตร

การวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5 ผู้วิจัยลองค้นหารูปแบบงานที่เป็น 3 มิติโดยนำรูปทรงของปลาที่อยู่เป็นฝูง และอวน มาคลี่คลาย ดัดแปลงและผสมผสานรูปทรงให้มีความรู้สึกถึงอวนที่กำลังลากปลาขึ้นมาจากทะเล รูปทรงมีความเรียบง่ายตามแบบวิถีชีวิตและจังหวะการเคลื่อนไหวในตัวเอง ภายในรูปทรงมีการเปิด Space แสดงถึงอากาศที่ผ่านตัวปลา การขึ้นรูปแบบขดแล้วปล่อยเป็นจังหวะ แสดงถึงการไหลของน้ำ

ลักษณะของพื้นผิวและสีของผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการปั้นลอยตัว ใช้ดินพื้นบ้านนครปฐม ตกแต่งด้วยการPainting สีสเดน เคลือบสไฟทึบบางส่วนทำให้เกิดความมันเงา พื้นผิวเส้นของรูปทรงมีการเคลื่อนไหวในตัวเอง บรรยากาศโทนสีมีหลายแบบ แสดงถึงช่วงเวลาที่ต่างกัน เช่นในตอนเช้าจะมีบรรยากาศที่สดใส อบอุ่น แสงของท้องฟ้าและน้ำทะเลที่สะท้อนเข้าหากัน เกิดสีสันที่หลากหลาย และตอนเย็นจะมีบรรยากาศอึมครึม มืดมัว ลักษณะสีจะเป็น Monotone แต่จะมีสีของแสงไฟสลัว ๆ ของเรือที่สะท้อนอยู่ตลอดเวลา

การคิดตั้งผลงานจะใช้รูปแบบของศิลปะการจัดวางคืองานศิลปะที่มีตัววัตถุทางศิลปะสัมพันธ์เฉพาะกับพื้นที่ (Site-Specific, ไซต์-สเปซิฟิค) การนำเสนอความรู้สึกของฝูงปลาที่อยู่ท่ามกลางทะเลอันกว้างใหญ่ ด้วยการจัดวางที่สร้างจังหวะ กับพื้นที่ และองค์ประกอบของฝูงปลาที่กำลังแหวกว่ายไปด้วยกัน

ทฤษฎีศิลปะในการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างศิลปะในแต่ละยุค แต่ละสมัยย่อมมีลักษณะที่แตกต่างกันด้วยแรงบันดาลใจจากสภาพสังคมนั้นๆ ลัทธิศิลปะที่แตกต่างกัน จึงมีนักปราชญ์นำมาอธิบายเป็นทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะเหล่านั้น โดยอธิบายว่าศิลปะคืออะไร ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกัน 8 ทฤษฎี

1. ทฤษฎีเลียนแบบ (Imitation Theory) ศิลปะคือการเลียนแบบเช่นศิลปะแบบเหมือนจริง
2. ทฤษฎีการเลือก (Voluntary Theory) ศิลปะคือการเลือก ศิลปินเป็นผู้เลือกเนื้อหา รูปแบบ หรือเลือกวัสดุ เทคนิคในการสร้างงาน
3. ทฤษฎีประสบการณ์ (Experience Theory) ศิลปะสร้างจากประสบการณ์ของศิลปิน
4. ทฤษฎีการแสดงออก (Expression Theory) ศิลปะคือการแสดงออกของความรู้สึกจากจินตนาการของศิลปิน
5. ทฤษฎีการหนี (Escape Theory) ศิลปะคือการหนีจากความจริงเข้าไปสู่โลกแห่งความฝัน เช่นศิลปะเหนือจริง
6. ทฤษฎีอินทรีย์ (Organic Theory) ศิลปะคือการเข้ากันได้ของส่วนประกอบส่วนย่อยกับส่วนรวม
7. ทฤษฎีรูปทรง (Formalist Theory) ศิลปะคือรูปทรง เช่น ศิลปะนามธรรม
8. ทฤษฎีสถาบัน (Institution Theory) ศิลปะคือสิ่งที่สถาบันยอมรับ เช่น ศิลปะไม่ได้เกิดจากทักษะเชิงช่าง

สำหรับผลงานสร้างสรรค์ของในวิทยานิพนธ์นี้ เกิดจากการทำงานเป็นลำดับขั้นตอน ตั้งแต่แนวความคิด เนื้อหา กระบวนการทางเทคนิค และรูปทรง สอดคล้องกับทฤษฎีการแสดงออก (Expression Theory) การแสดงภาพสะท้อนมุมมองของความประทับใจในวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน แสดงออกทางด้านรูปทรงที่เรียบง่ายจากการตัดทอน และคลี่คลาย สีเส้นและที่

แปรของงานแสดงทางด้านอารมณ์การเคลื่อนไหว เสียงกลั่นลม แสงแดด เสียงเรื่อที่กำลังลากอวน
สิ่งเหล่านี้สอดคล้องกับทฤษฎีการแสดงออก (Expression Theory)มากที่สุด

บทที่ 5

บทสรุป

การดำเนินการในโครงการวิทยานิพนธ์เรื่อง ประมวงพื้นบ้าน ผู้วิจัยมีความคุ้นเคยและประทับใจในภาพมุมมองต่าง ๆ วิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน สะท้อนถึงภูมิปัญญาของวิถีชีวิตที่เรียบง่าย พอเพียง สงบสุข เป็นวิถีชีวิตที่ยังคงดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน มุมมองต่าง ๆ ที่ได้แสดงเอกลักษณ์เฉพาะ ทางด้านความงามที่แฝงไปด้วยร่องรอยของการดำเนินชีวิต ศิลปะ และวัฒนธรรมจึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวประมงพื้นบ้าน เป็นลักษณะวิถีชีวิตของคนไทยสมัยก่อนที่เป็นอยู่อย่างเรียบง่ายและมีความสุข ซึ่งต่างจากสังคมเมืองที่วุ่นวายในปัจจุบันนี้

ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะนำมาถ่ายทอดผ่านศิลปะเครื่องปั้นดินเผา ในมุมมองของข้าพเจ้าที่ต้องการสะท้อนภาพความงามที่แฝงไปด้วยความงามเกิด ภูมิปัญญา ในวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านในรูปแบบความงามที่ออกมาจากจิตใจสำนึกของข้าพเจ้า วิถีชีวิตที่เรียบง่าย ความรักความสามัคคี การมีน้ำใจให้แก่กัน เป็นบ่อเกิดของความรักและความอบอุ่น ที่ยังคงดำรงสืบทอดจากอดีตถึงปัจจุบัน ตามหลักวิถีชีวิตแบบพอเพียง คือความพออยู่พอกิน ก็มีความสุขมีความสงบ พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ ศาลาดุสิดาลัย 4 ธันวาคม 2538 เมื่อได้ความชัดเจนด้านเนื้อหาและแนวคิดแล้วจึงจัดหาข้อมูลด้านศิลปะ โดยเฉพาะทฤษฎีการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่เหมาะสมในการนำมาใช้งานเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์และเน้นการแสดงออกทางด้านเนื้อหาให้เกิดความแจ่มชัดและแสดงพลังในชิ้นงาน จากนั้นจึงสกัดงานทั้งสองมิติและสามมิติเพื่อให้ได้รูปแบบงานที่ดีมีความสอดคล้องประสานกันกับเนื้อหาและแนวความคิดอย่างเหมาะสมพอดี จากนั้นจึงนำไปผลิตผลงานในกระบวนการทางเครื่องปั้นดินเผาซึ่งผู้ศึกษาต้องทดลองและเลือกเทคนิคที่เหมาะสมและส่งเสริมให้ผลงานมีความสมบูรณ์ แล้วขยายผลงานตามขนาดที่เหมาะสม จากนั้นจึงหาเทคนิคอื่นที่มาสสนับสนุนการสร้างผลงานให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การสร้างผลงานโครงการนี้นับว่าเป็นผลงานเครื่องปั้นดินเผาที่มีความแตกต่างไปจากผลงานเครื่องปั้นดินเผาทั่วไป คือการใช้เทคนิคการ Painting สี stain สี oxide เป็นหลัก

สำคัญ ดังนั้นการควบคุมทิศทางเรื่องของ แสง สี และบรรยากาศต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก สีที่เขียนก่อนเผา และหลังเผาก็มีความแตกต่างกันชัดเจน

ต้นแบบ Sketch 3 มิติ ที่มีความละเอียดมาก ผู้วิจัยจึงต้องควบคุมทางด้านการให้น้ำหนักของสี ที่แปร่ง และความละเอียดปราณีตในการทำงานทำให้ใช้ระยะเวลาที่นานพอสมควร

เรื่องรูปแบบของรูปทรงต่าง ๆ ในแต่ละชิ้นต้องมีความเป็นเอกภาพ มีการคลี่คลายและผสมผสานกัน ให้รู้สึกถึงจังหวะ และอารมณ์การเคลื่อนไหว การจัดวางรูปทรงและการเขียนแสดงอารมณ์แบบตรงไปตรงมา ไม่มีความซับซ้อน เรียบง่ายตามวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน

การขึ้นรูปแบบแผ่นสแลบชิ้นใหญ่ในการปั้นประติมากรรมปูนสูงอาจทำให้เกิดเรื่องความหน่วงของดินไม่เท่ากัน ปัญหานี้ทำให้ดินอาจเกิดรอยร้าว ตอนเผาชิ้นงานอาจแตกได้

วัสดุสำเร็จรูป เช่น เชือก ทราย เป็นส่วนประกอบสำคัญสำหรับงานอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้คุณค่าของงานมีความสมจริง แสดงความรู้สึกได้ตามความตั้งใจ

การติดตั้งผลงานมีความลำบากมากเพราะขนาดชิ้นงานที่ใหญ่ น้ำหนักมาก หลายชิ้นที่ต้องติดอยู่ในเฟรมไม้ ทำให้เกิดอุปสรรคในการติดตั้ง

ผลงานทั้งหมดในโครงการนี้ทำให้ข้าพเจ้าได้แสดงมุมมองและทัศนคติเอกลักษณ์ความเป็นตัวเองในการดำเนินชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน เป็นภาพสะท้อนความงามถึงเรื่องราวของ ภูมิปัญญา ความเป็นอยู่แบบพอเพียงพึ่งพาอาศัยกัน จนเป็นบ่อเกิดแห่งความรัก ความอบอุ่น และความสามัคคี ที่ยังคงดำรงอยู่จากอดีตถึงปัจจุบัน และสังคมในทุกวันนี้เริ่มที่จะจางหายไป ซึ่งมีแต่ความวุ่นวาย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ชลูด นิ่มเสมอ. องค์ประกอบของศิลป์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- ทินกร กาษรสุวรรณ. สามแยก น้ำเงิน เหลือง แดง ปี 2547 [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 15 พฤษภาคม 2554.
เข้าถึงได้จาก http://www.bangkokartauktion.com/event2_p_t_teerawat_tinakorn_068.htm
- ไพจิตร อังศิริวัฒน์. เนื้อดินเซรามิก. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2541.
- ไพโรจน์ ภูมิ. สุนทรียศาสตร์ : ปรัชญาและการสร้างสรรค์ศิลปกรรม. ม.ป.ท., ม.ป.ป..
- มานิช กองกานันท์. ศิลปะการออกแบบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ คอรั ฟังก์ชั่น, 2549.
- ศุภกา ปาลเปรม. เคลือบ : ดินเผา. กรุงเทพมหานคร : บริษัท โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์ จำกัด, 2552.

ภาษาต่างประเทศ

- Monet, Claude. Women with Parasol [Online]. Accessed 15 May 2011. Available from
<http://www.artofcolour.com/impressionism2.html>
- Van Gogh, The Starry Night [Online]. Accessed 15 May 15, 2011. Available from
<http://www.artinpicture.com/tag/van-gogh-starry-night/>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายจิรวัดน์ จันทร์สว่าง
เกิด	17 มิถุนายน 2529 ราชบุรี
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 3 หมู่ 1 ตำบลหนองตาเต้ม อำเภอบางแพไร จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ 77120 โทรศัพท์ 087-7698672 , maxmook@hotmail.com
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2528	ประถมศึกษา โรงเรียนรักษ์วิทยา
พ.ศ.2531	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการปราณบุรี
พ.ศ.2534	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการปราณบุรี
พ.ศ.2539	ศิลปบัณฑิต ภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ.2553	ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการแสดงผลงาน	
พ.ศ.2552	ร่วมแสดงผลงานศิลปะเครื่องปั้นดินเผาแห่งชาติ ครั้งที่ 13
พ.ศ.2554	ร่วมแสดงผลงานวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2550-ปัจจุบัน	อาจารย์พิเศษ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ